



CentERdata
Instituut voor dataverzameling en onderzoek

Smart start: Gemeente Gilze en Rijen data presentatie

Dr. Roxanne van Giesen

Drs. Marcia den Uijl

Dr. Patricia Prüfer



CentERdata
Instituut voor dataverzameling en onderzoek



ACHTERGROND EN CONTEXT



Doel

- Inzicht krijgen in type klant van de Voedselbank.
- Samen bepalen:
 - hoe de dienstverlening aan mensen die in armoede leven verbeterd kan worden.
 - Extra of andere ondersteuning nodig?
- Inzichten gebruiken om te voorkomen dat hulp vanuit Voedselbank in toekomst nodig is.



Type klant Voedselbank

- Wat voor type huishoudens zijn klant van de Voedselbank?
- Welke factoren zorgen ervoor dat iemand is aangewezen op de Voedselbank?



CBS microdata



de praktijk



Eerder onderzoek

- Wie komen er bij de Voedselbank?
Mensen die onder het sociaal minimum leven door:
 - Koppelingswet (illegaal verblijf in NL)
 - Schuldenproblematiek
 - Te lange aanvraagtermijn uitkering (maar, na 2 á 3 pakketten geregeld)
 - Plotselinge verandering leefsituatie
 - Complexe gezondheidssituatie
 - Complexiteit van samenleving & meervoudige problematiek (meer dan 1 leefgebied)



DATA



CBS micro-data

- Analyses op CBS microdata en bestand van de Voedselbank.
- Microdata: koppelbare data op persoons-, bedrijfs- en adresniveau waarmee onderzoekers onder strikte voorwaarden statistisch onderzoek mogen doen.



Privacy

- Analyse zoekt naar inzichten op 'groepsniveau': data over algemene kenmerken typische huishoudens
- Gepseudonimiseerde data
- Hierdoor privacy van gezinnen maximaal beschermd

(zie ook het filmpje)



Koppeling data

- Koppelen van CBS microdata-bestanden.
- Ook data Voedselbank gekoppeld.
- Grote bestanden:
 - Van heel NL → Gilze en Rijen.
 - Voorbeeld: adressenbestand van iedereen uit GBA bevat 70 miljoen rijen!
- Koppeling en datavoorbereiding vergt 80% van de tijd, daadwerkelijke analyses 20%.



Datavoorbereiding

Afwegingen

- Op moment van starten Voedselbank is huishoudsituatie bepaald
- Inkomensinformatie alleen beschikbaar t/m eind 2016



Factoren die we meenemen

- Kindfactoren (bv. hulptrajecten).
- Ouderfactoren (bv. opleidingsniveau).
- Huishoudfactoren (bv. type huishouden).

Uitsplitsing voor Voedselbank
klantenbestand en inwoners Gilze en Rijen
op dezelfde kenmerken.



Alle factoren die we meenemen

- Personen & huishoudens:
 - huishoudkenmerken (aantal, relatie)
 - scheidingen
 - persoonskenmerken (geslacht, leeftijd, herkomst)
 - buurt
 - woningbezit



Alle factoren die we meenemen

- Financiële situatie:
 - huishoudinkomen
 - voornaamste uitkering
 - pensioenuitkering
 - schulden
 - vermogen
- Gezondheid:
 - gebruik jeugdhulp
 - gebruik WMO



Alle factoren die we meenemen

- Onderwijs:
 - Hoogst behaalde diploma ouders
 - Speciaal onderwijs kind
 - Voortijdig schoolverlater
- En verder:
 - Kinderopvang
 - Re-integratievoorzieningen
 - Verdacht van misdrijf, HALT



RESULTATEN: ACHTERGRONDEN KLANTEN VOEDSELBANK



Klanten Voedselbank Gilze en Rijen

Aantal huishoudens

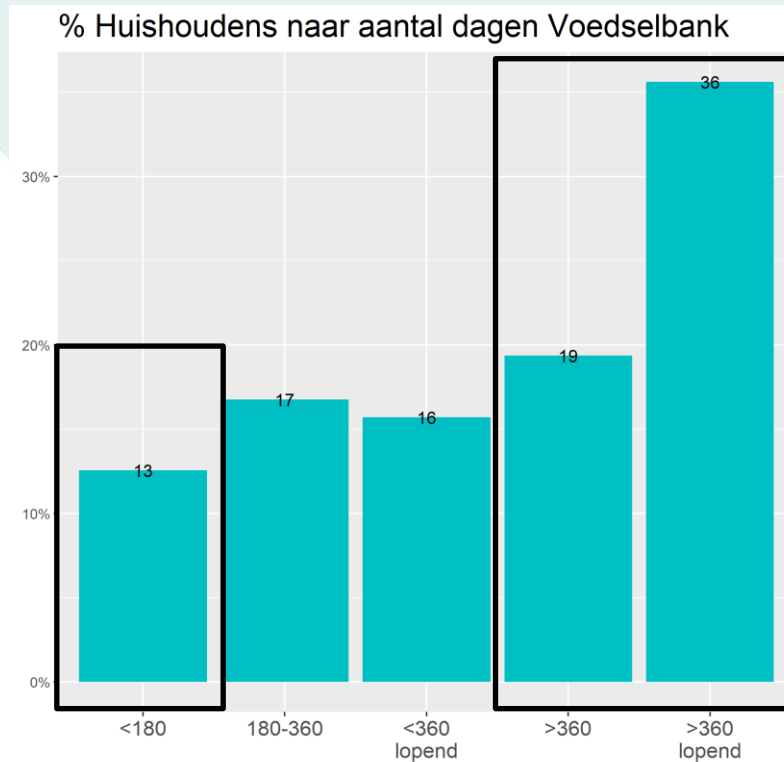
11.346

191

 Gilze en Rijen
 Voedselbank Gilze en Rijen

- 1,7% van de huishoudens is klant (geweest) van de Voedselbank Gilze en Rijen

Hoe lang klant bij Voedselbank?



- Slechts 13% korter dan 6 maanden klant
- 55% langer dan een jaar klant



Achtergronden klanten Voedselbank

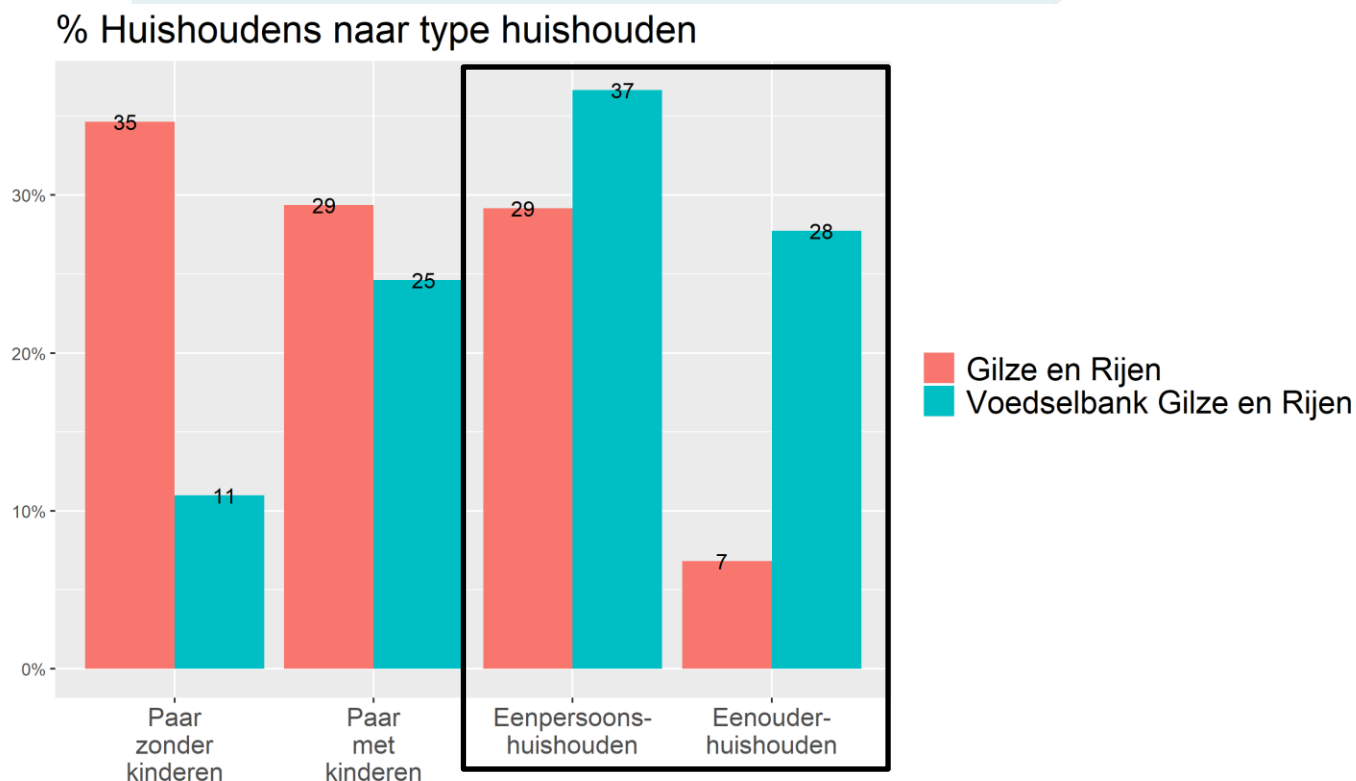
- 2/3 van Voedselbankklanten heeft een huurwoning met huurtoeslag.
- Vaker eenouder / eenpersoonshuishouden.
- Voedselbankklanten zijn meestal jonger dan 60 jaar.
- Meer dan 50% van Voedselbankklanten was 25 of jonger bij geboorte eerste kind.
- 48% lager opleidingsniveau.
- Lager inkomen, vaker uitkering, meer schulden, ontvangen meer hulp.
- Vaker migratie-achtergrond.
- Vaker HALT, kinderen voortijdig schoolverlater, speciaal onderwijs.



HIGHLIGHTS UIT DE DATA



Type huishouden



- Voedselbankklanten: vaker eenpersoonshuishouden of eenouderhuishoudens

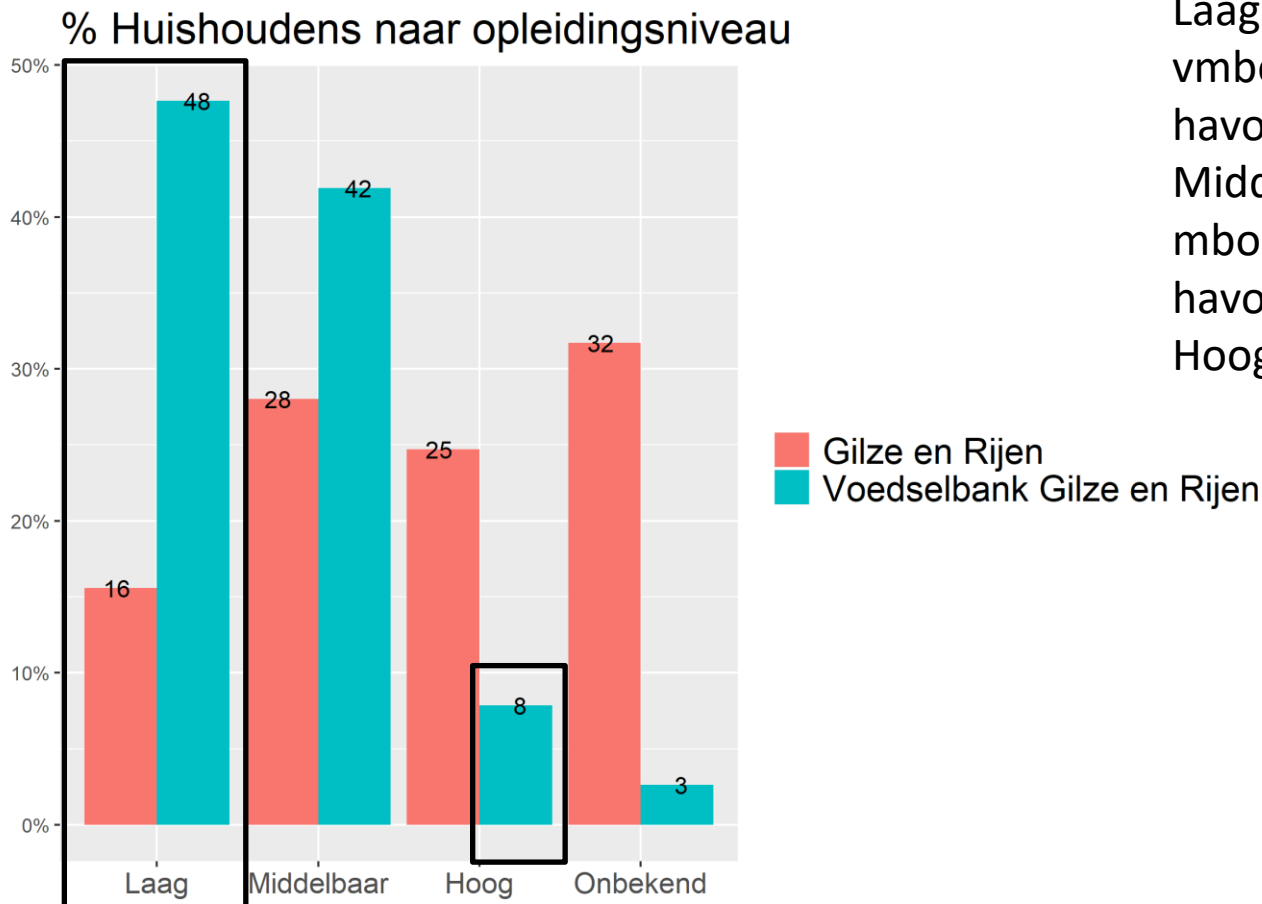


Kinderen

- Voedselbankklanten: ongeveer de helft hebben thuiswonende kinderen
- Gilze en Rijen: ongeveer 1/3



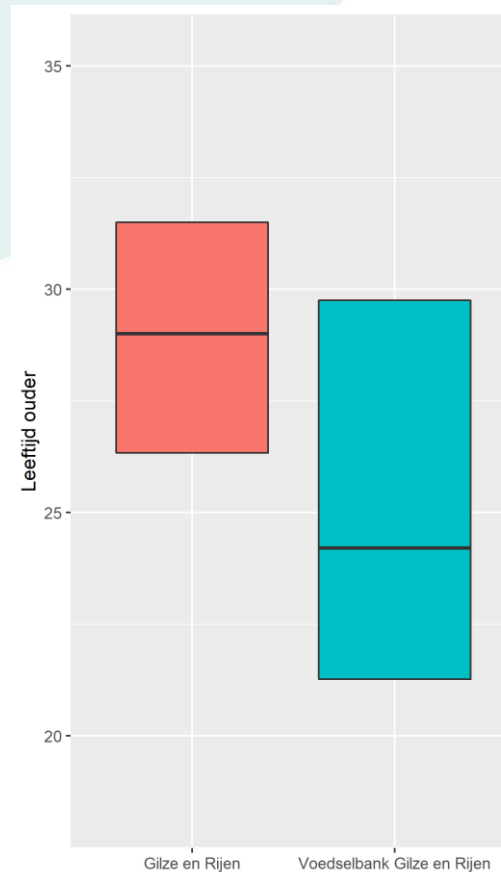
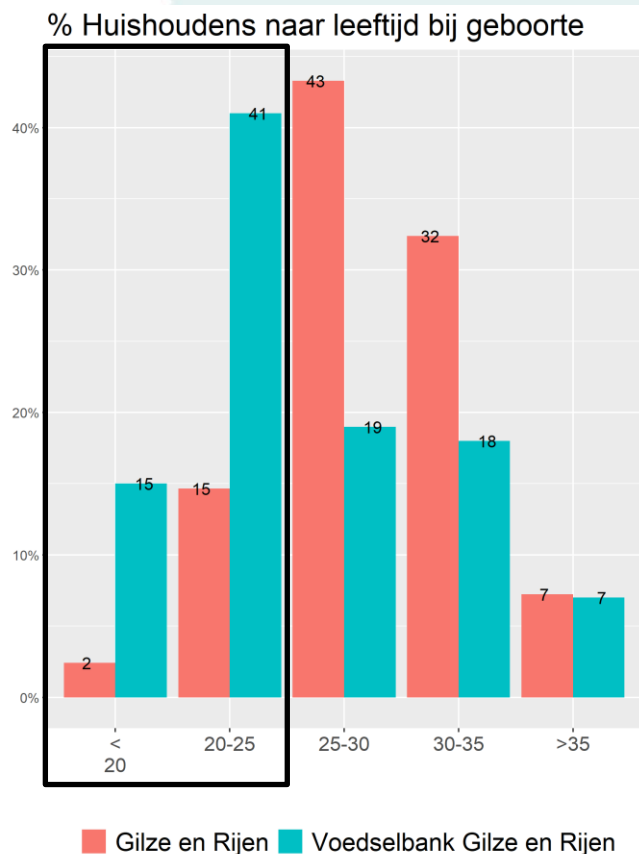
Opleidingsniveau



Laag: Basisonderwijs,
vmbo, mbo1,
havo/vwo onderbouw
Middelbaar: Mbo2,
mbo3, mbo4,
havo/vwo bovenbouw
Hoog: Hbo/wo

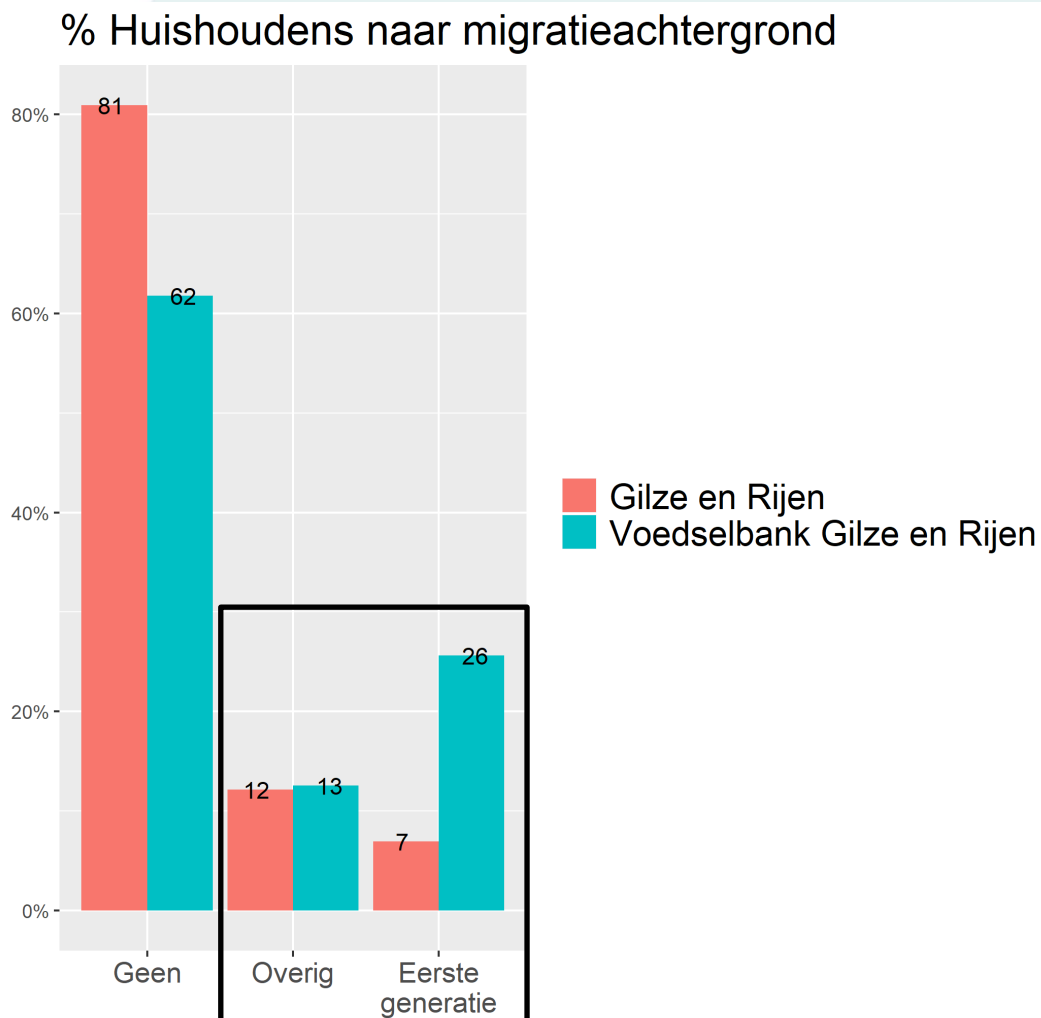
- 48% van Voedselbankklanten lager opgeleid, maar ook 8% hoger opgeleid.
- Hoogste opleidingsniveau van lid huishouden (behalve kids)
- Onbekend: opleidingsniveau vaak niet bekend van ouderen.

Leeftijd bij geboorte kind



- Meer dan 50% van Voedselbankklanten was 25 of jonger bij geboorte eerste kind.
- % van alle huishoudens met kinderen (100 van 191 huishoudens)
- Leeftijd van jongste ouder van oudste kind in het huishouden

Migratieachtergrond

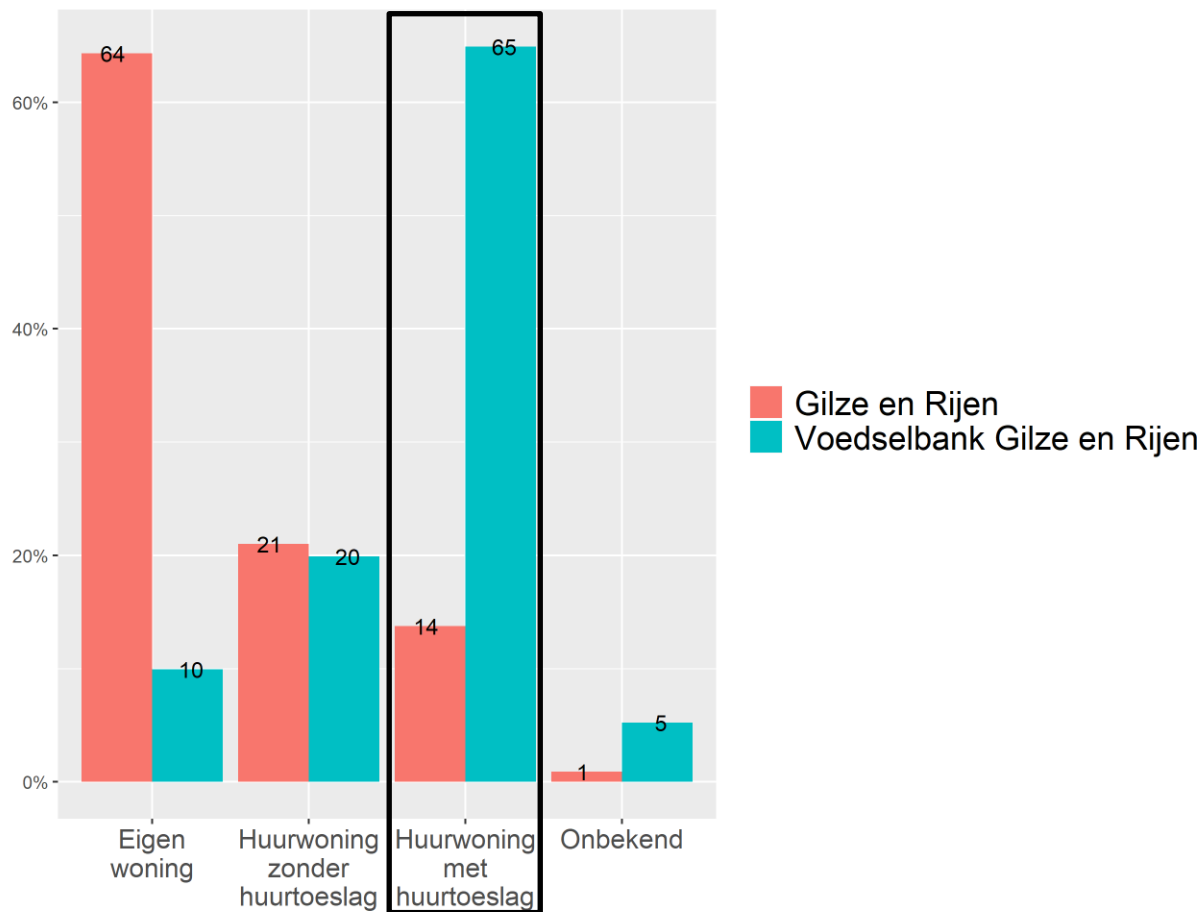


- 26% van Voedselbankklanten 1^e generatie migratie-achtergrond, 13% overig.



Woningbezit

% Huishoudens naar woningbezit

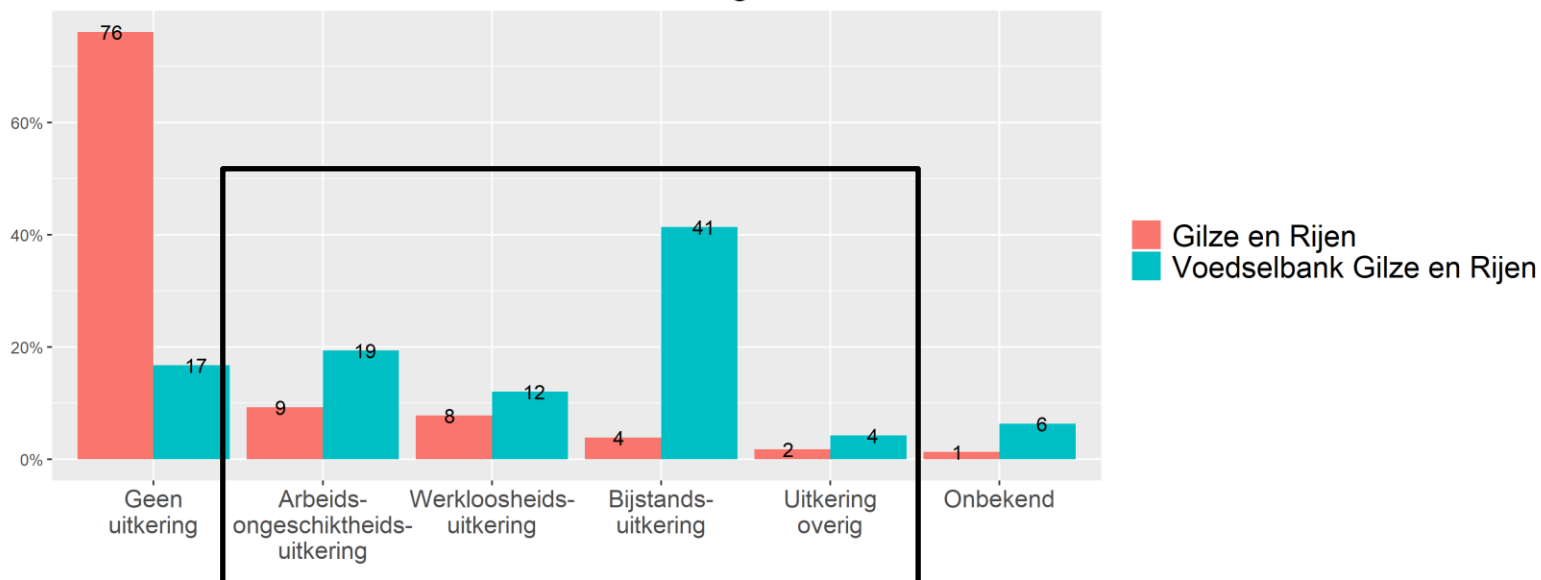


- 2/3 van Voedselbankklanten heeft een huurwoning met huurtoeslag.
- Laatst beschikbare peilmoment: 1-1-2017



Voornaamste uitkering

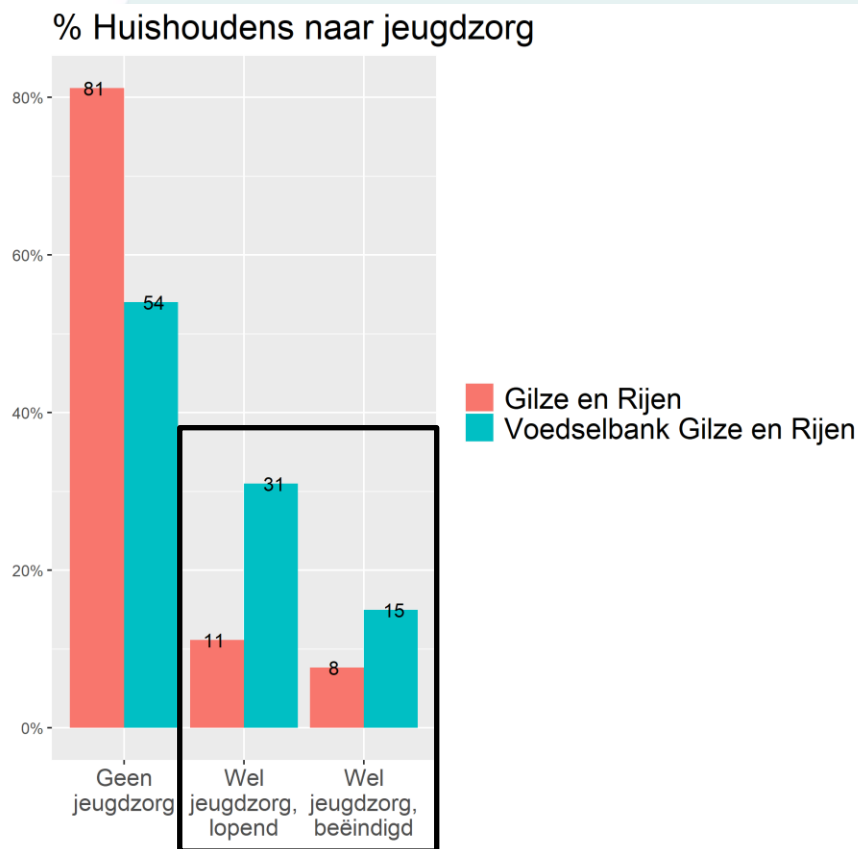
% Huishoudens naar voornaamste uitkering



- Voedselbankklanten: vaker uitkering
- Laatst beschikbare peilmoment: 1-1-2017



Jeugdzorg (alleen huishoudens met kinderen)

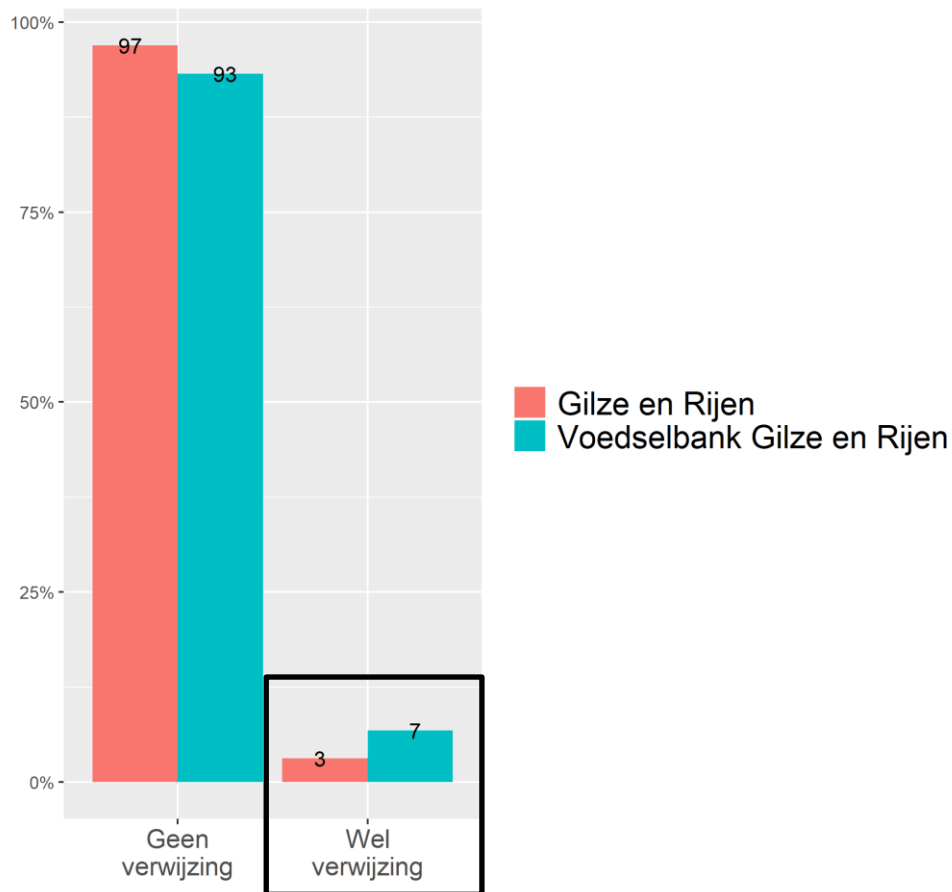


- Voedselbankklanten: vaker jeugdzorg
- Jeugdzorg: jeugdhulp/jeugdbescherming/jeugdreclassering
- Eén of meer leden van huishouden ontvangt jeugdzorg
- Peilmoment: bij starten Voedselbank / peildatum 31-12-2017



HALT

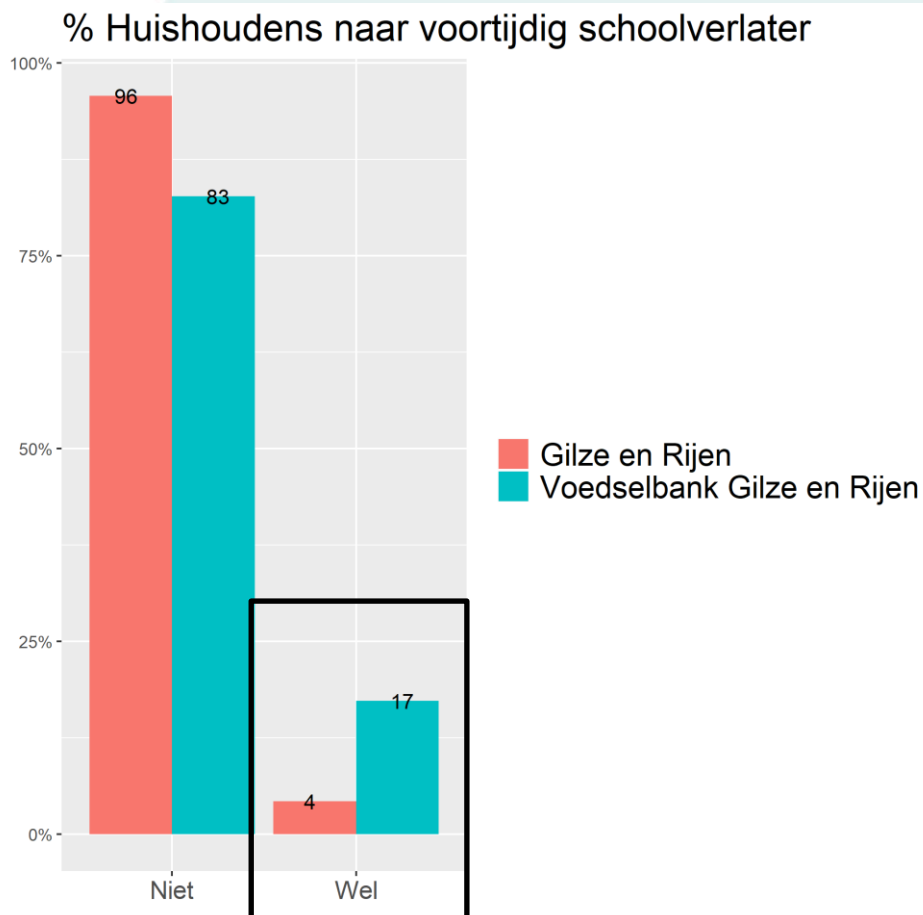
% Huishoudens naar HALT



- Voedselbankklanten: iets vaker verwijzing HALT (sig.)
- Eén of meer leden van huishouden (mogelijk meerdere keren) verwezen naar bureau HALT tussen 2005 en 2018
- Hoeft geen thuiswonend kind meer te zijn



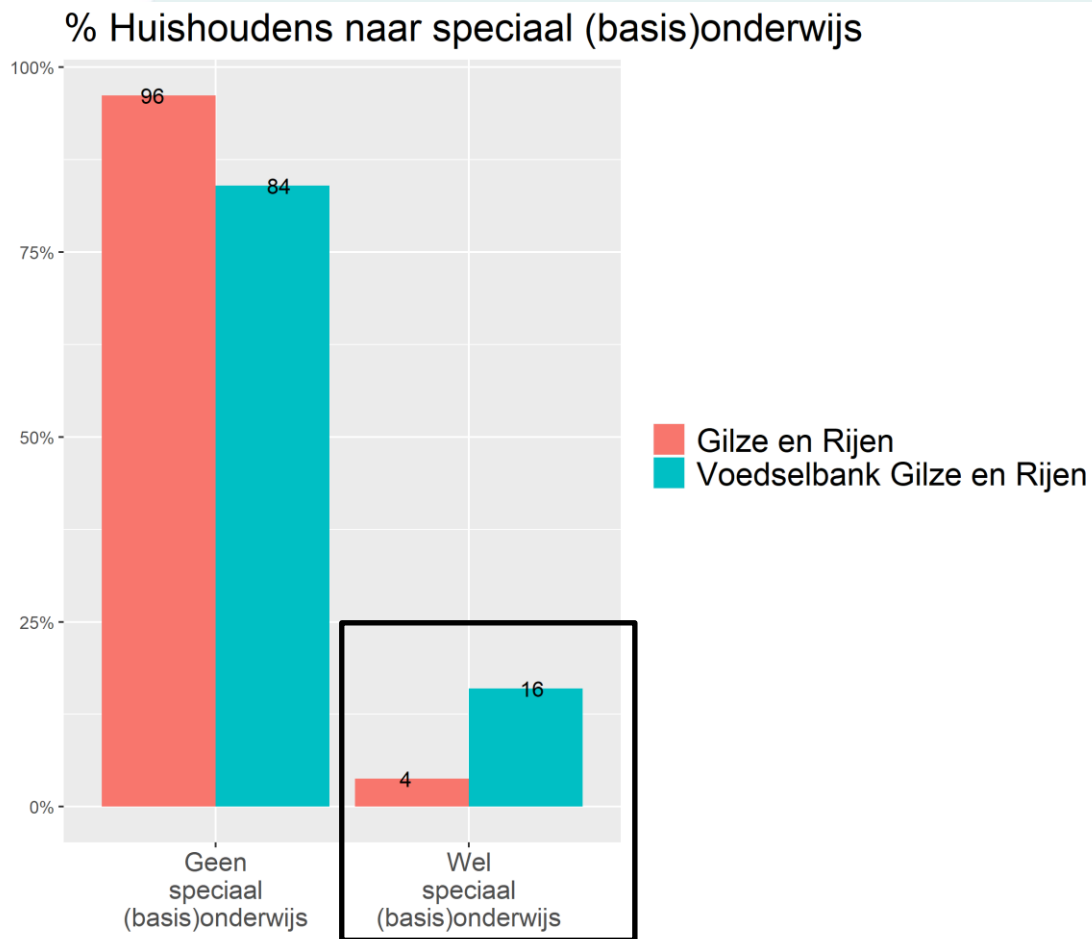
Voortijdig schoolverlater



- Voedselbankklanten: kinderen iets vaker voortijdig schoolverlater.
- Eén of meer leden van huishouden voortijdig schoolverlater 2006-2017
- Hoeft geen thuiswonend kind meer te zijn



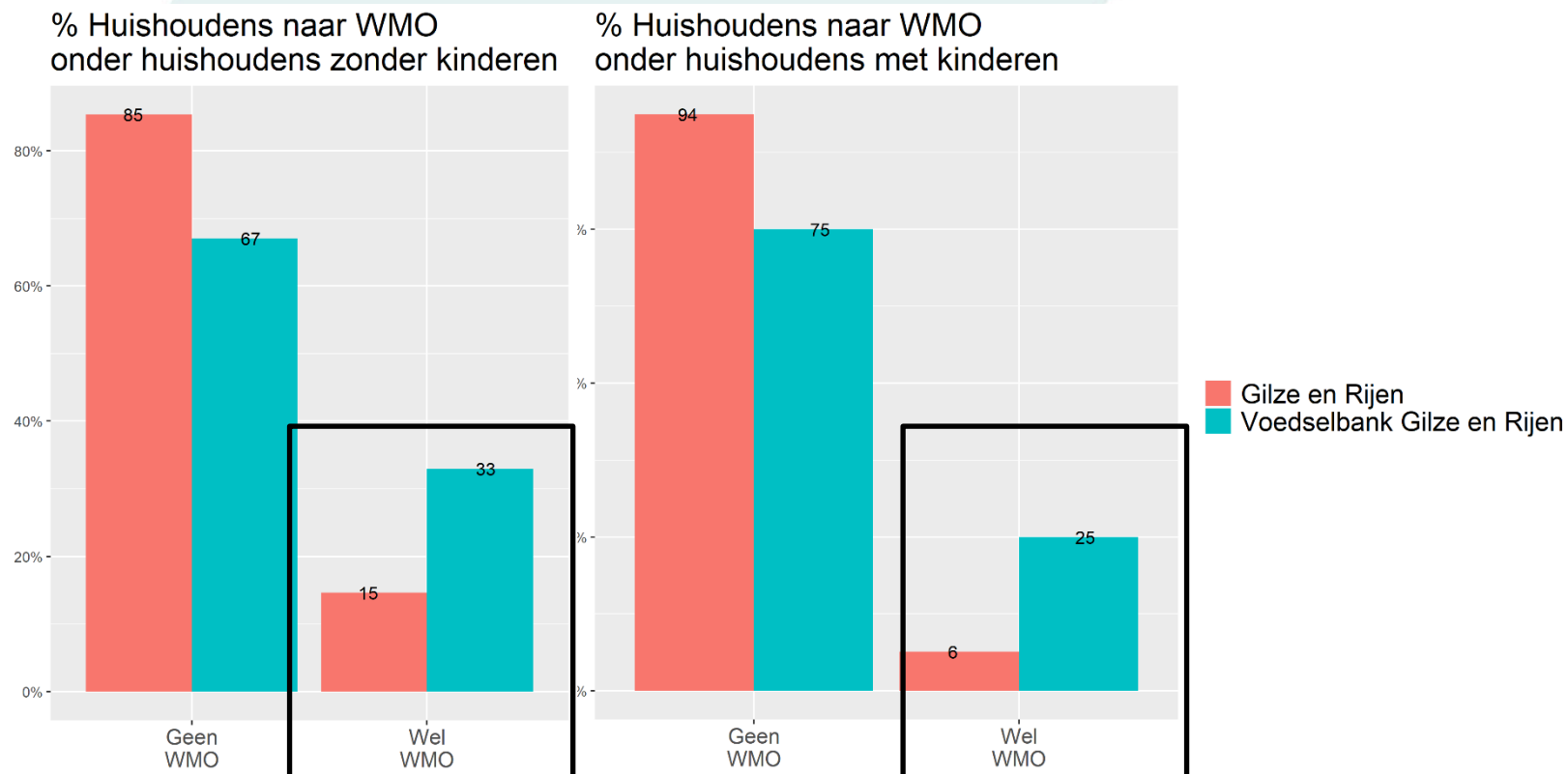
Speciaal onderwijs



- Voedselbankklanten: kinderen vaker speciaal onderwijs.
- Eén of meer leden van huishouden ingeschreven in het speciaal (basis)onderwijs
- Peilmoment: bij starten Voedselbank / peildatum 31-12-2017



WMO



- Voedselbankklanten: vaker WMO
- Eén of meer leden van huishouden ontvangt ondersteuning
- Peilmoment: bij starten Voedselbank / peildatum 31-12-2017



Conclusies achtergronden

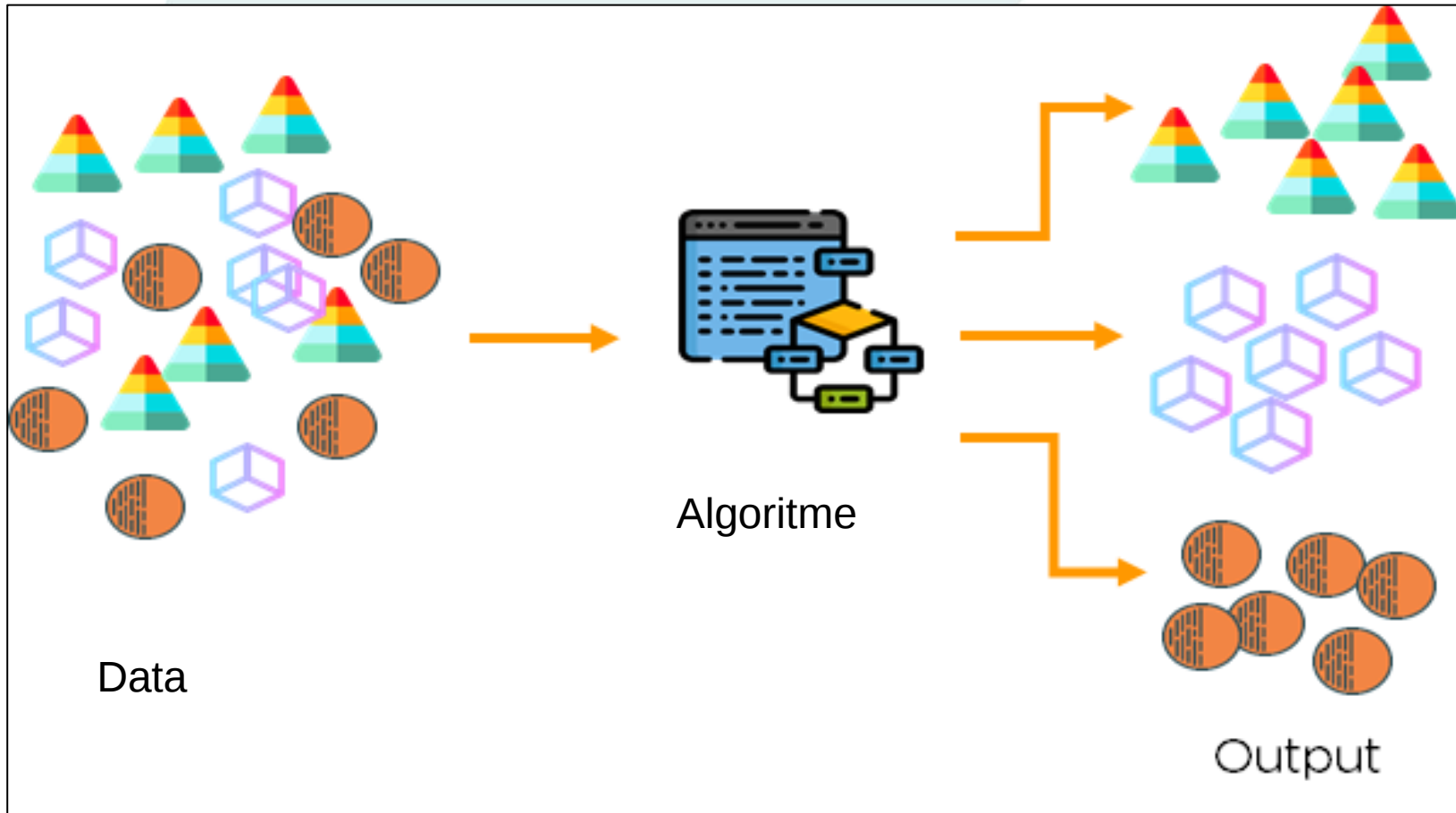
- Kortom, vaak complexe en meervoudige problematiek.
- Maar, zijn er verschillen in achtergronden (en problematiek) voor verschillende type klanten bij de Voedselbank?



CLUSTERING



Hoe werkt clustering?





Clusters Voedselbank Gilze-Rijen



Huishouden
zonder
uitkering
(N=35)



Huishouden
met werkloos-
heidsuitkering
(N=38)



Jong eenouder-
huishouden
in de bijstand
(N=26)



Huishouden
met WMO
(N=30)



Eenpersoons-
huishouden
in de bijstand
(N=62)

Hoe verschillen de clusters?



Verschillen in clusters

- Resultaten geven weer dat iets relatief vaker voorkomt in dit cluster.
- **Let op: wil niet zeggen dat andere dingen niet in dit cluster voorkomen.**
- Dit zijn de dingen die opvallen.



Huishouden zonder uitkering

Geen uitkering

Middelbaar
opleidingsniveau

Eigen woning

Gemiddelde leeftijd 50

Gem. €22.000
besteedbaar
inkomen



Geen jeugdzorg

Geen uitkerings-
afhankelijkheid

Gilze

Paar zonder kinderen



Deze groep lijkt het nog redelijke goed voor elkaar te hebben. Wat brengt deze mensen bij de Voedselbank? (let op inkomen tot 1-1-2017).



Huishouden met werkloosheidsuitkering

Werkloosheids-
uitkering

Geen WMO

Hoog
opleidingsniveau

Wel jeugdzorg

Rijen/overig

Gem. 27%
uitkerings-
afhankelijk



Gem. min. 10%
uitkerings-
afhankelijk
laatste 4 jaar

Gem. €18.000
besteedbaar inkomen

Paar met kind(eren)



Jong eenouderhuishouden in de bijstand

Eenouderhuishouden
kind(eren) < 10

Gemiddelde
leeftijd 35



Huurwoning met
huurtoeslag

Wel jeugdzorg

Gem. €14.000
besteedbaar inkomen

Migratie-achtergrond

Bijstandsuitkering



Huishouden met WMO

Gem. 66%
uitkerings-
afhankelijkheid

WMO

Paar met 1 of
meer kinderen
meerderjarig

Paar zonder
kinderen

Huurwoning
zonder huurtoeslag

Gemiddelde leeftijd 50

Uitkering overig
(o.m. Wajong en oudere
werkloze)

**Arbeidsongeschikt-
heidsuitkering**

Gem. min. 45%
uitkerings-
afhankelijkheid
laatste 4 jaar

Rijen





Eenpersoonshuishouden in de bijstand

Eenpersoonshuishouden

Bijstandsuitkering

Huurwoning met
huurtoeslag

Gem. 71%
uitkerings-
afhankelijkheid



Gem. min. 48%
uitkerings-
afhankelijkheid
laatste 4 jaar

Gem. € 14.000
besteedbaar inkomen

Eenouderhuishouden
1 of meer kinderen
meerderjarig

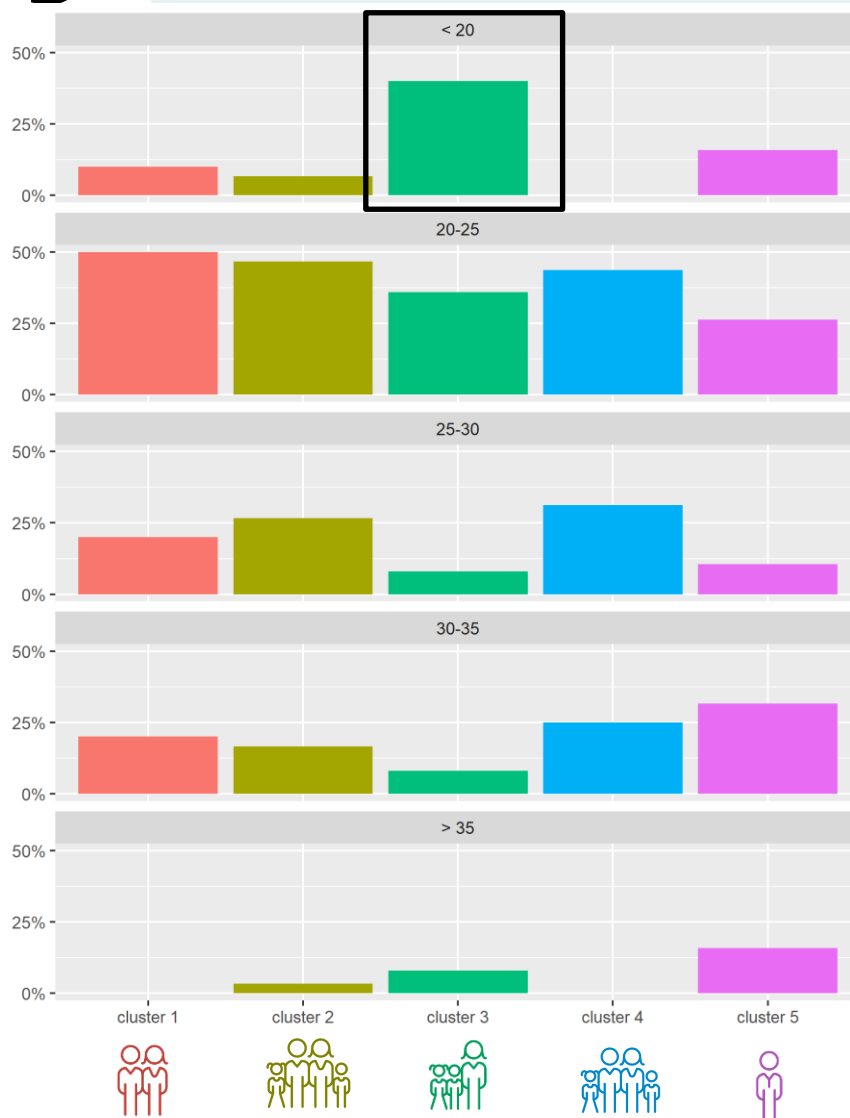


Verduidelijking

- Verduidelijking verschillen tussen de clusters aan de hand van grafieken.



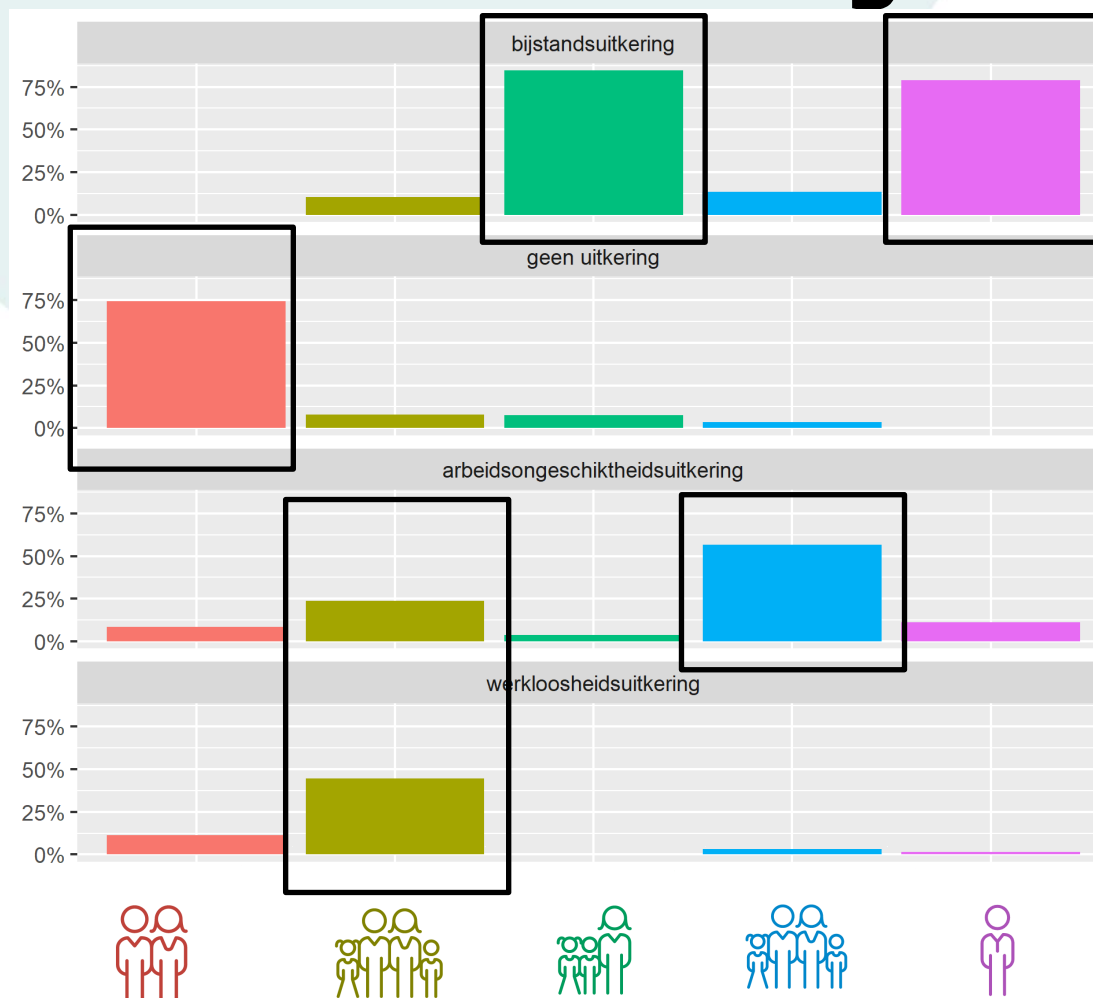
Leeftijd jongste ouder bij geboorte eerste kind



Cluster 3: vaker jonge ouders



Voornaamste uitkering



Cluster 1: vaker geen uitkering

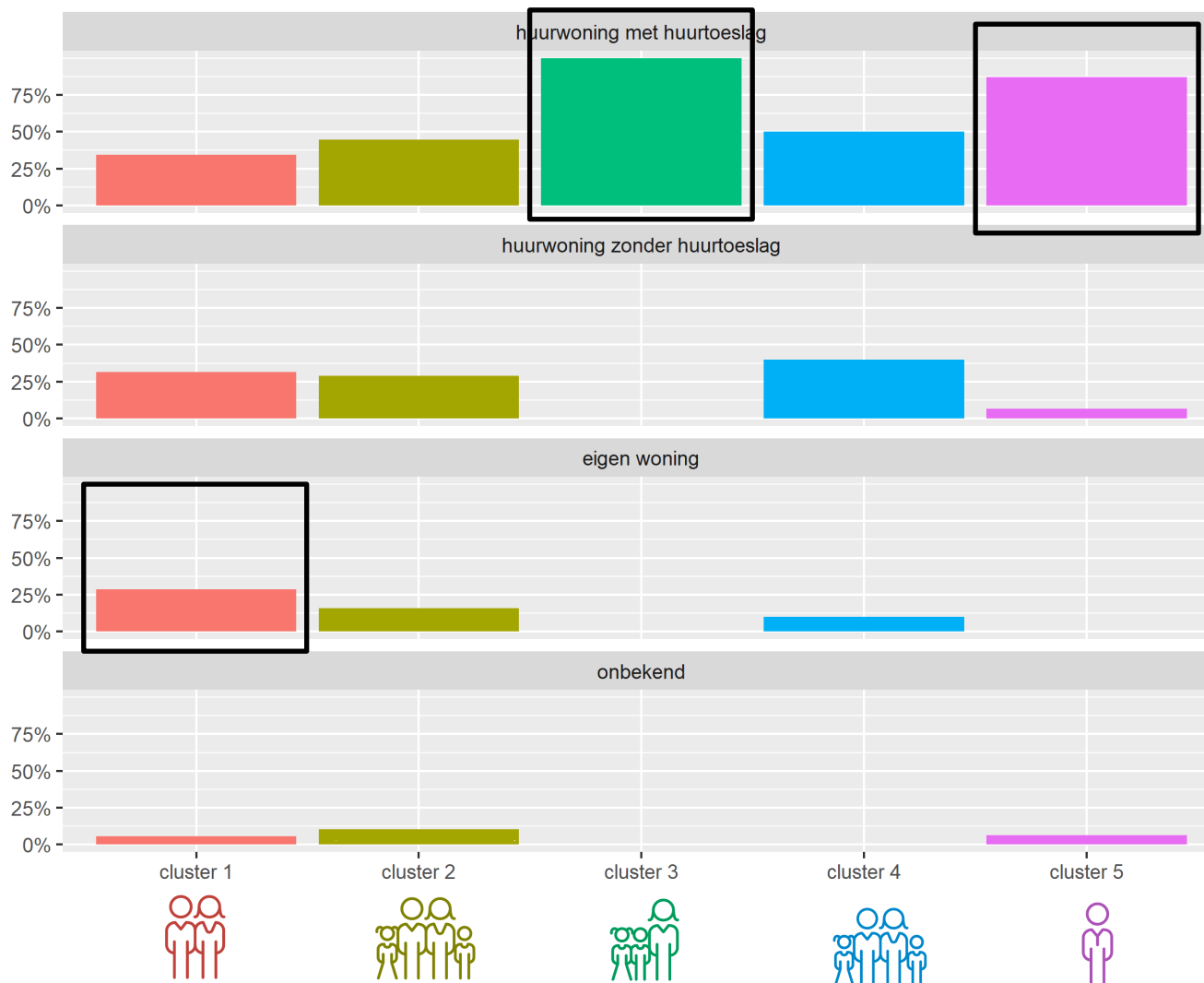
Cluster 2: vaker werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsuitkering

Cluster 4: vaker arbeidsongeschiktheidsuitkering

Cluster 3 & 5: vaker bijstandsuitkering



Type woning

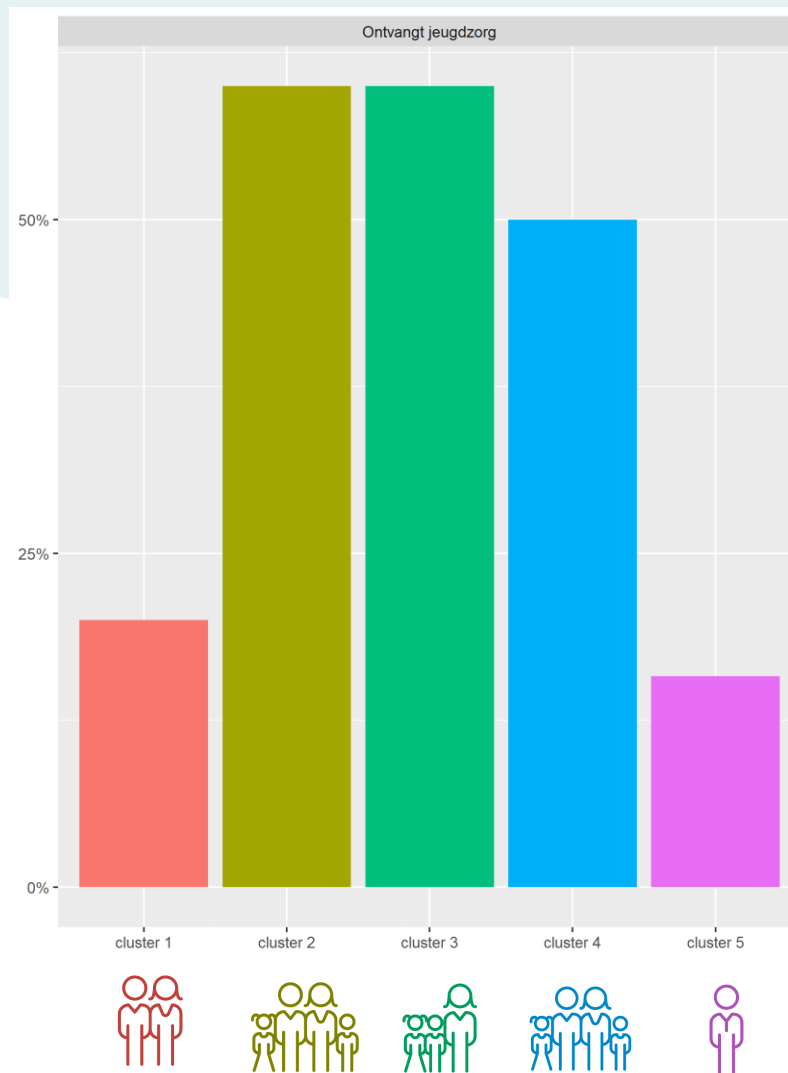


Cluster 1:
vaakst eigen
woning

Cluster 3:
100%
huurwoning
met
huurtoeslag,
Lijkt op
cluster 5

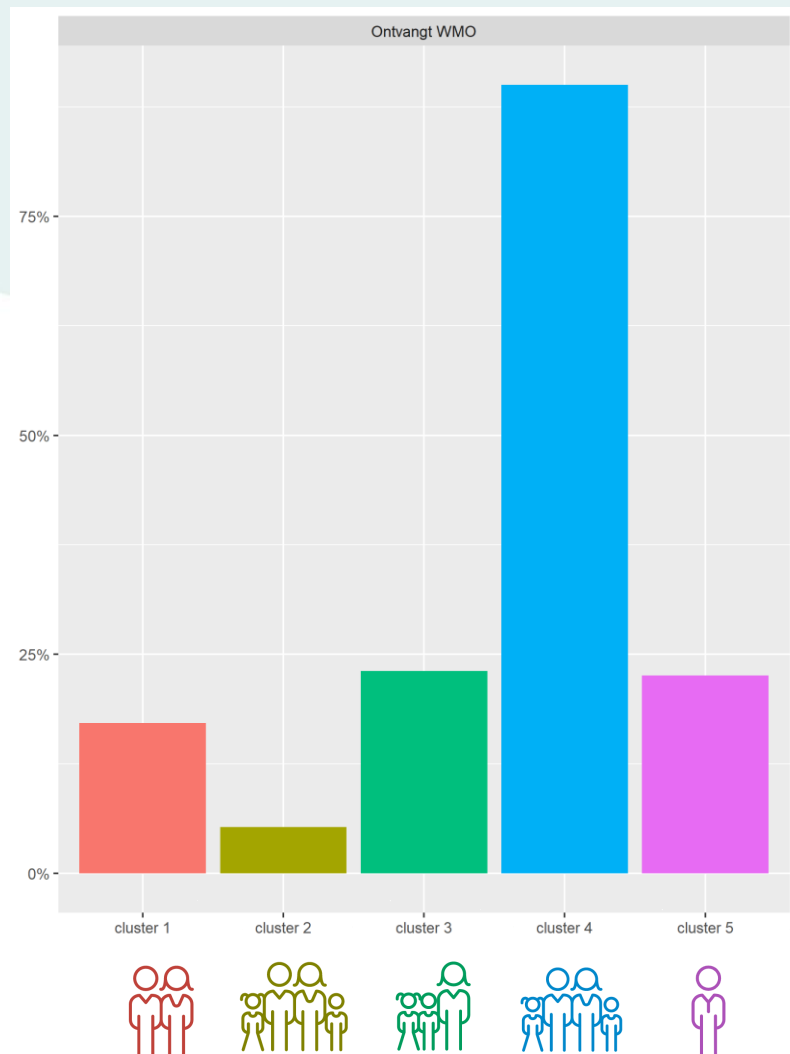


Jeugdzorg





WMO



Alle clusters verschillen van 4



Clusters met kinderen

- Cluster 2 & 3: relatief vaak met kinderen.
- Waarbij in cluster 2 vaak werkloosheids- of AO uitkering.
- Waarbij in cluster 3 vaak jonge ouders in bijstand.
- In beide clusters hebben de kinderen vaak zorg nodig.



Samenvattend, clusters Voedselbank Gilze-Rijen



Huishouden
zonder
uitkering
(N=35)



Huishouden
met werkloos-
heidsuitkering
(N=38)



Jong eenouder-
huishouden
in de bijstand
(N=26)



Huishouden
met WMO
(N=30)



Eenpersoons-
huishouden
in de bijstand
(N=62)

Uitkering	geen	Werkeloos- heid	Bijstand	AO	Bijstand
Inkomen	€22.000	€18.000	€14.000	varieert	€14.000
Opleiding	Middelbaar	Hoog	Laag	Laag	Laag
Woning	Eigen	Varieert	Huur, toeslag	Huur	Huur, toeslag
Type HH	Paar	Paar	Alleen	Paar	Alleen
Kids	nee	ja	ja	ja	nee
Zorg	geen	jeugdzorg	jeugdzorg	WMO	nee
En verder			Migratie		



Discussie

Preventieve aanpak: welke oplossingen of innovaties kunnen we bedenken om vroegtijdig signalen op te vangen, om zo te voorkomen dat mensen (en specifiek ouders met kinderen) opgroeien in armoede?

Focus op cluster 2 / 3

- Wat zou een preventieve aanpak op kunnen leveren?



Discussie

- Hoe bereiken van mensen die nu niet in contact komen met Voedselbank maar hier toch baat bij zouden hebben?

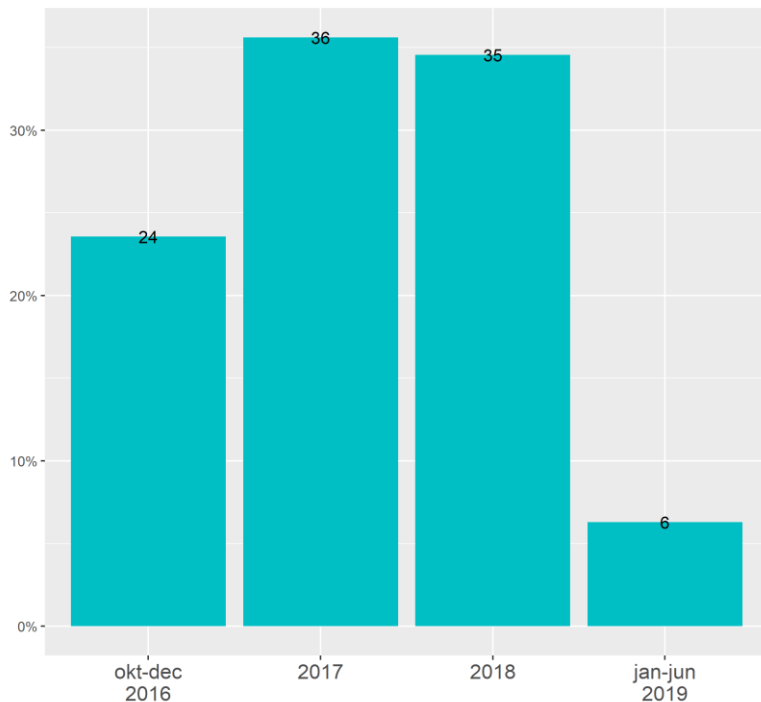


AANVULLENDE INFORMATIE UIT DATA- ANALYSES

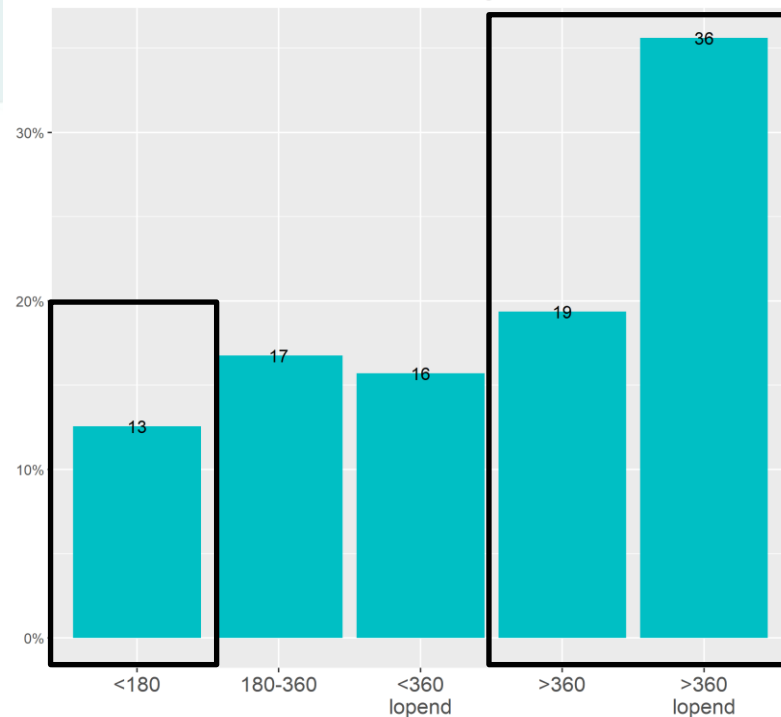


Hoe lang klant bij Voedselbank?

% Huishoudens naar moment starten Voedselbank



% Huishoudens naar aantal dagen Voedselbank

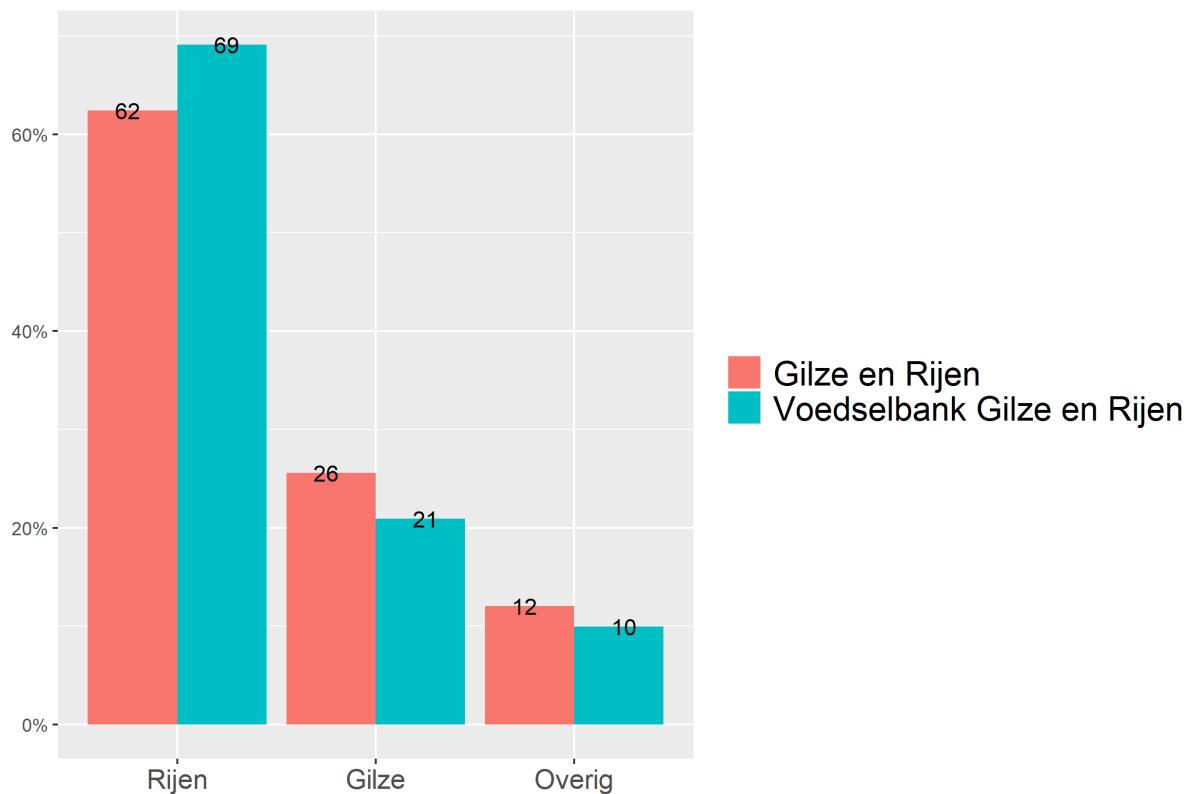


- Slechts 13% korter dan 6 maanden klant
- 55% langer dan een jaar klant



Buurt

% Huishoudens naar buurt

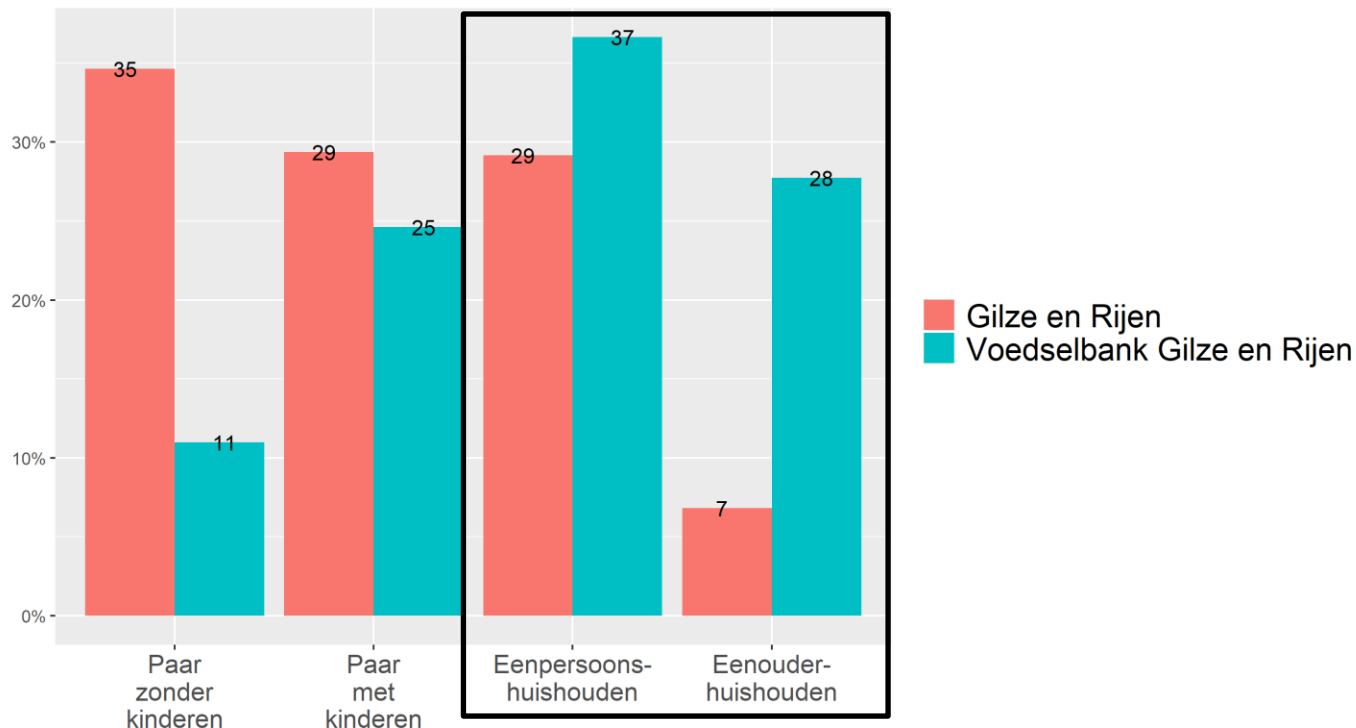


- Meer huishoudens uit Rijen naar Voedselbank, Rijen is ook groter.
- Overig: Molenschot, Hulten
- Overig bij voedselbank: ook omliggende dorpen



Type huishouden

% Huishoudens naar type huishouden



- Voedselbankklanten: vaker eenpersoonshuishouden of eenouderhuishoudens

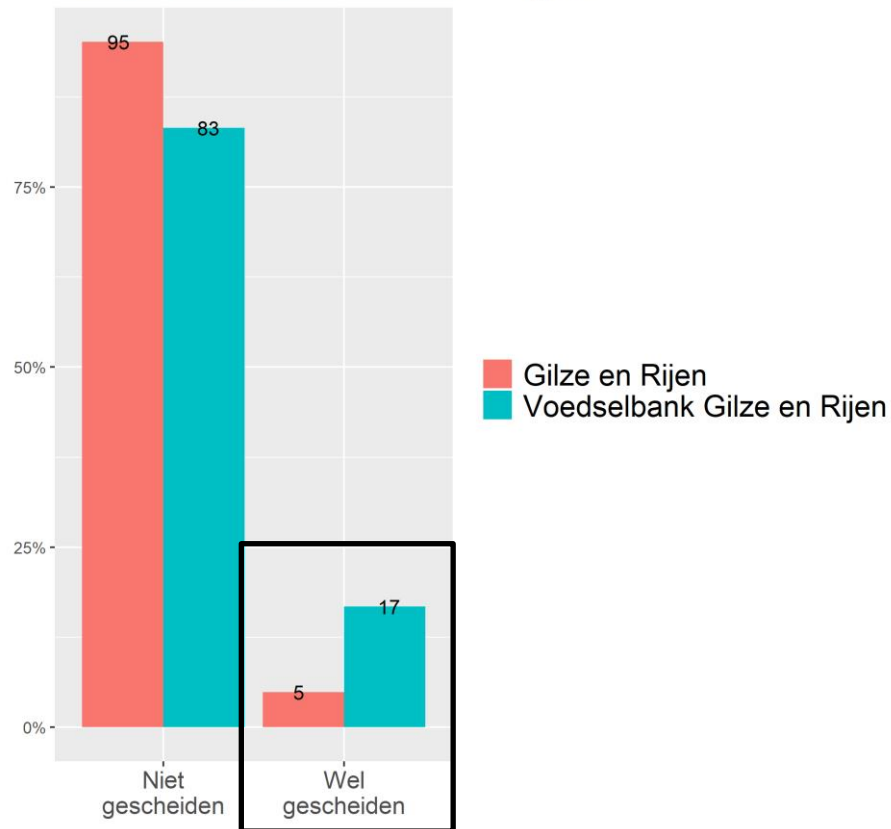


Kinderen

- Voedselbankklanten: ongeveer de helft hebben thuiswonende kinderen
- Gilze en Rijen: ongeveer 1/3

Scheidingen

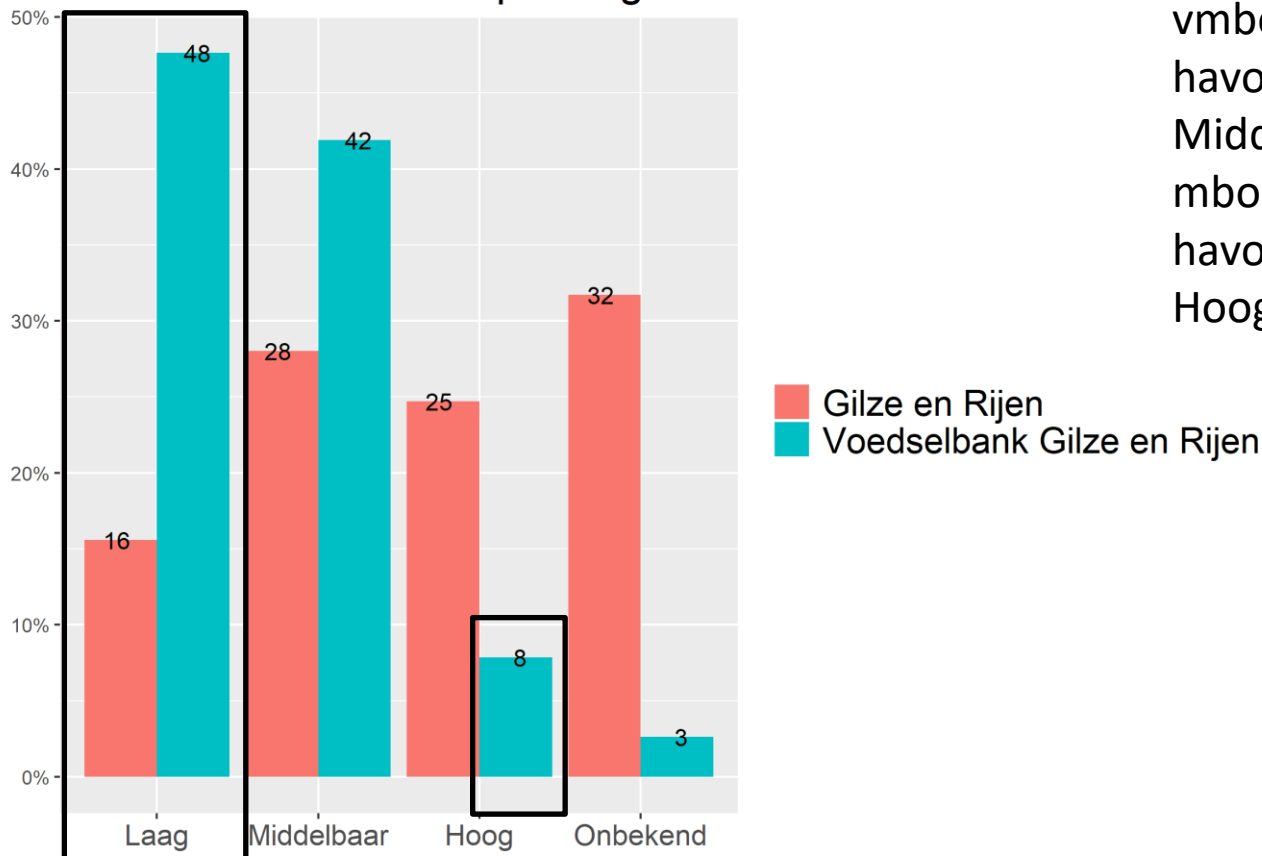
% Huishoudens naar scheidingen



- Voedselbankklanten: vaker gescheiden
- Eén of meer leden van een huishouden gescheiden gedurende periode 2013-2018
- Scheiding: ontbinding van een huwelijk of geregistreerd partnerschap anders dan door overlijden

Opleidingsniveau

% Huishoudens naar opleidingsniveau

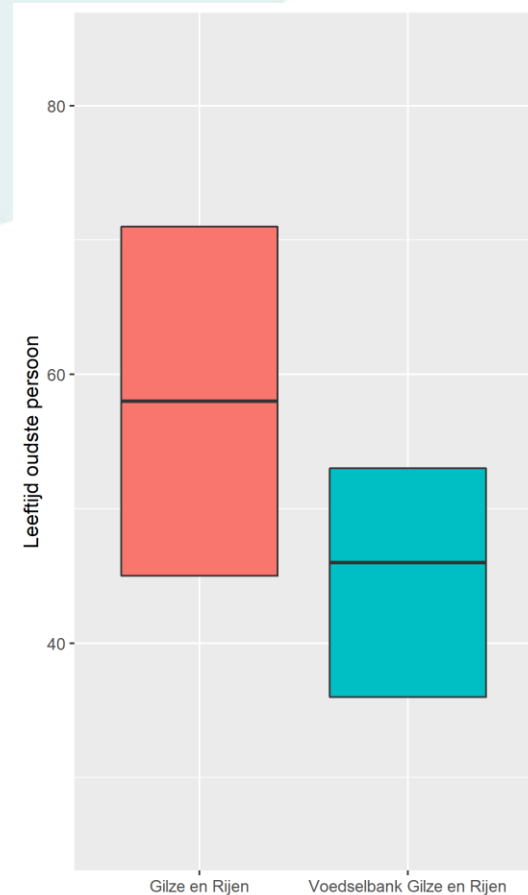
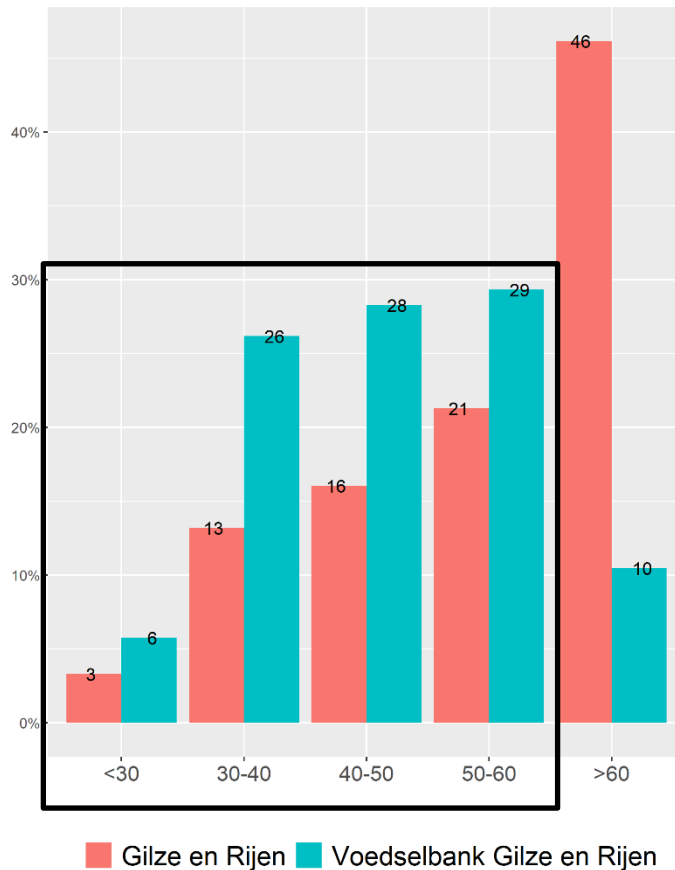


Laag: Basisonderwijs,
vmbo, mbo1,
havo/vwo onderbouw
Middelbaar: Mbo2,
mbo3, mbo4,
havo/vwo bovenbouw
Hoog: Hbo/wo

- 48% van Voedselbankklanten lager opgeleid, maar ook 8% hoger opgeleid.
- Hoogste opleidingsniveau van lid huishouden (behalve kids)
- Onbekend: opleidingsniveau vaak niet bekend van ouderen.

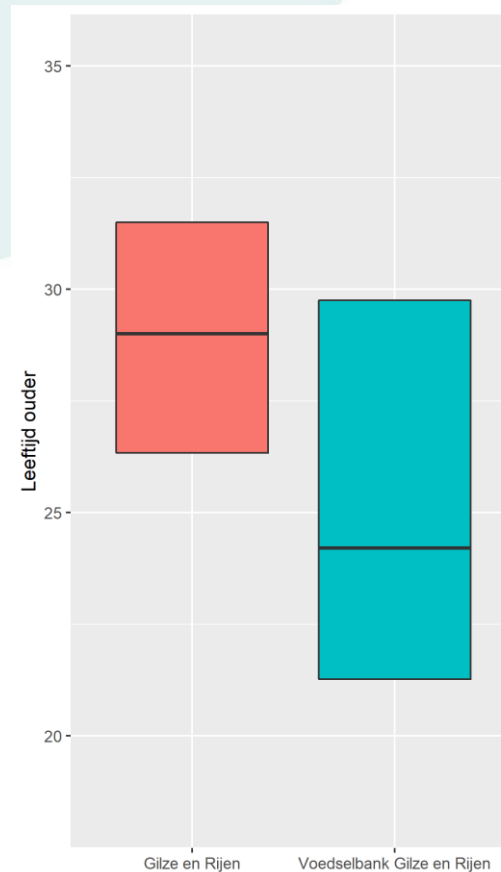
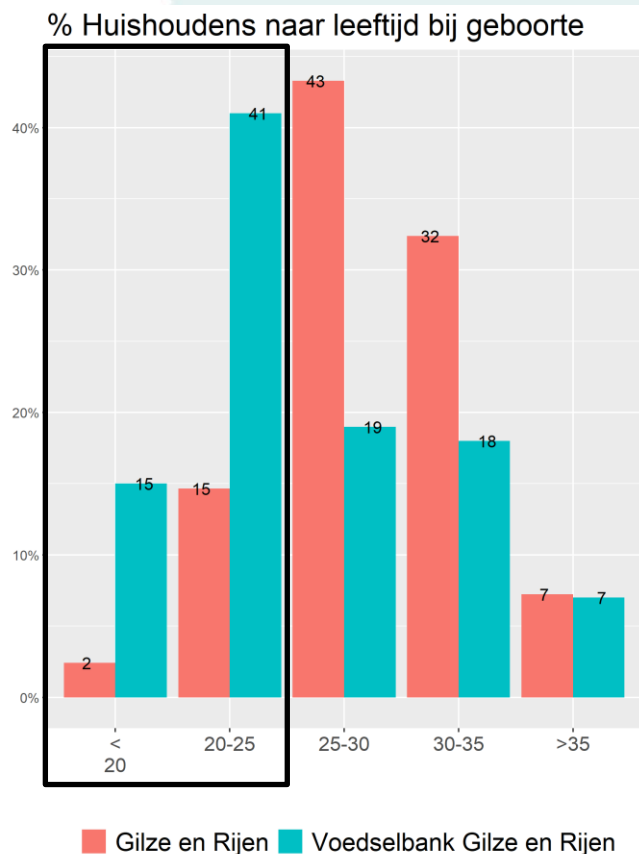
Leeftijd

% Huishoudens naar leeftijd in 2019



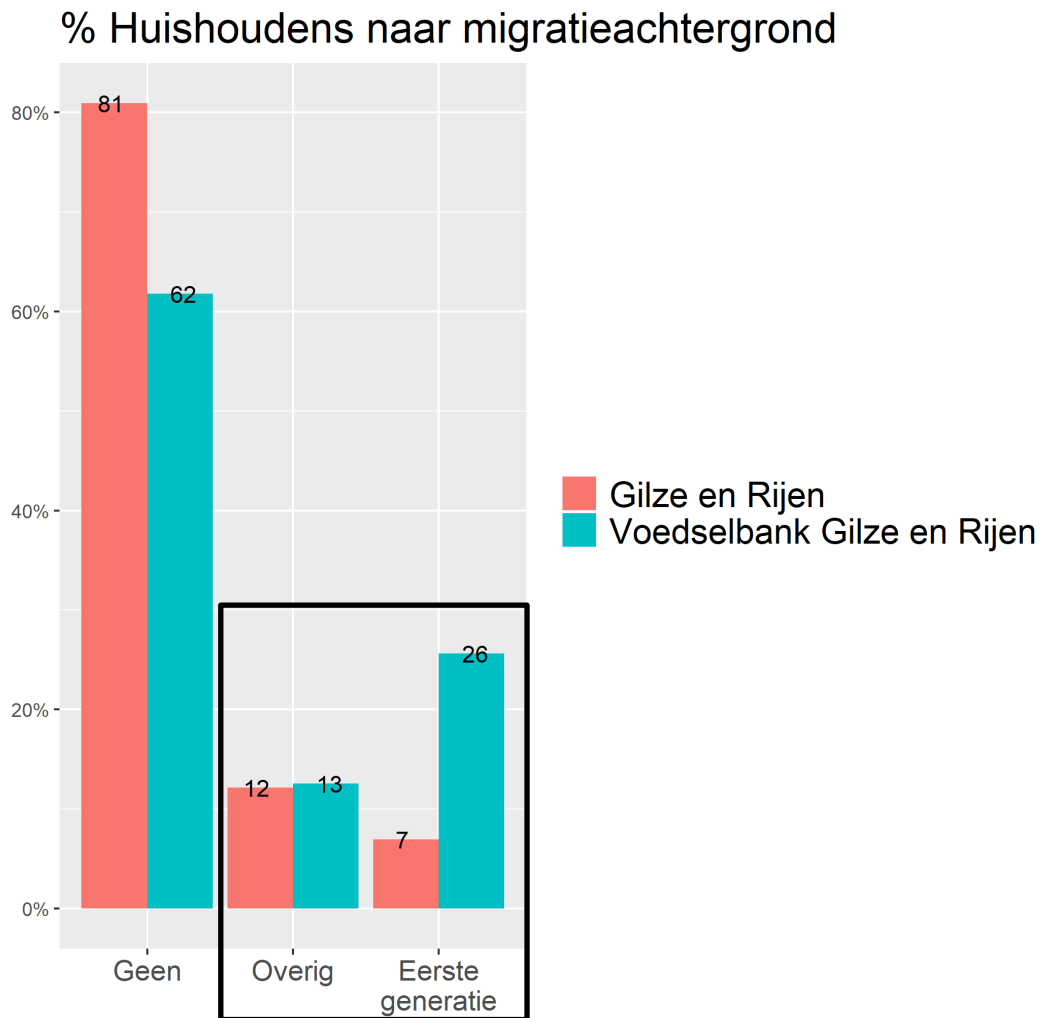
- Leeftijd van **oudste** persoon in huishouden
- Voedselbankklanten zijn meestal jonger dan 60 jaar

Leeftijd bij geboorte kind



- Meer dan 50% van Voedselbankklanten was 25 of jonger bij geboorte eerste kind.
- % van alle huishoudens met kinderen (100 van 191 huishoudens)
- Leeftijd van jongste ouder van oudste kind in het huishouden

Migratieachtergrond

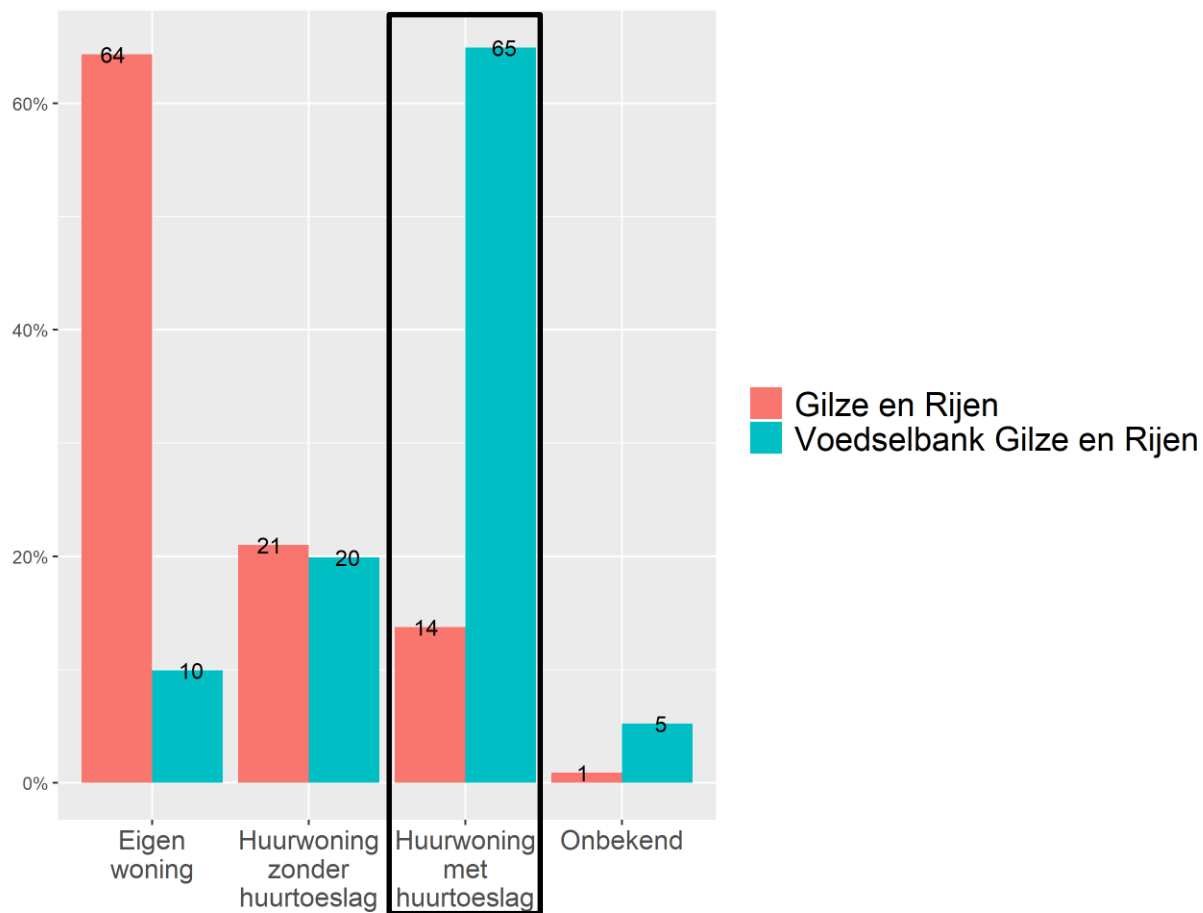


- 26% van Voedselbankklanten 1^e generatie migratie-achtergrond, 13% overig.



Woningbezit

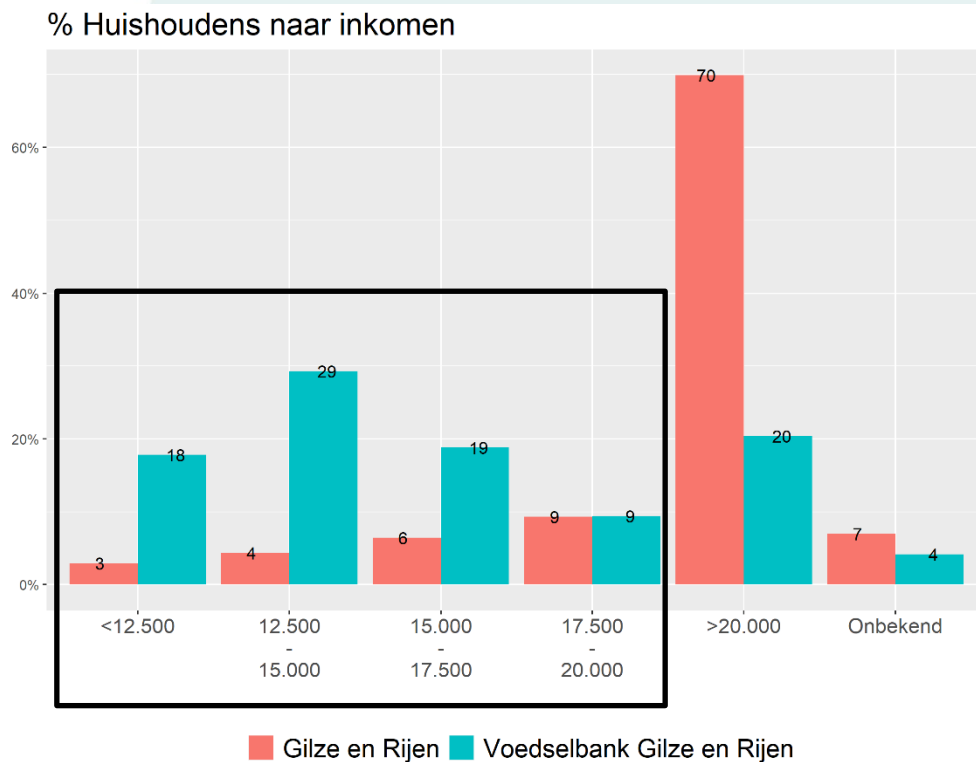
% Huishoudens naar woningbezit



- 2/3 van Voedselbankklanten heeft een huurwoning met huurtoeslag.
- Laatst beschikbare peilmoment: 1-1-2017



Inkomen

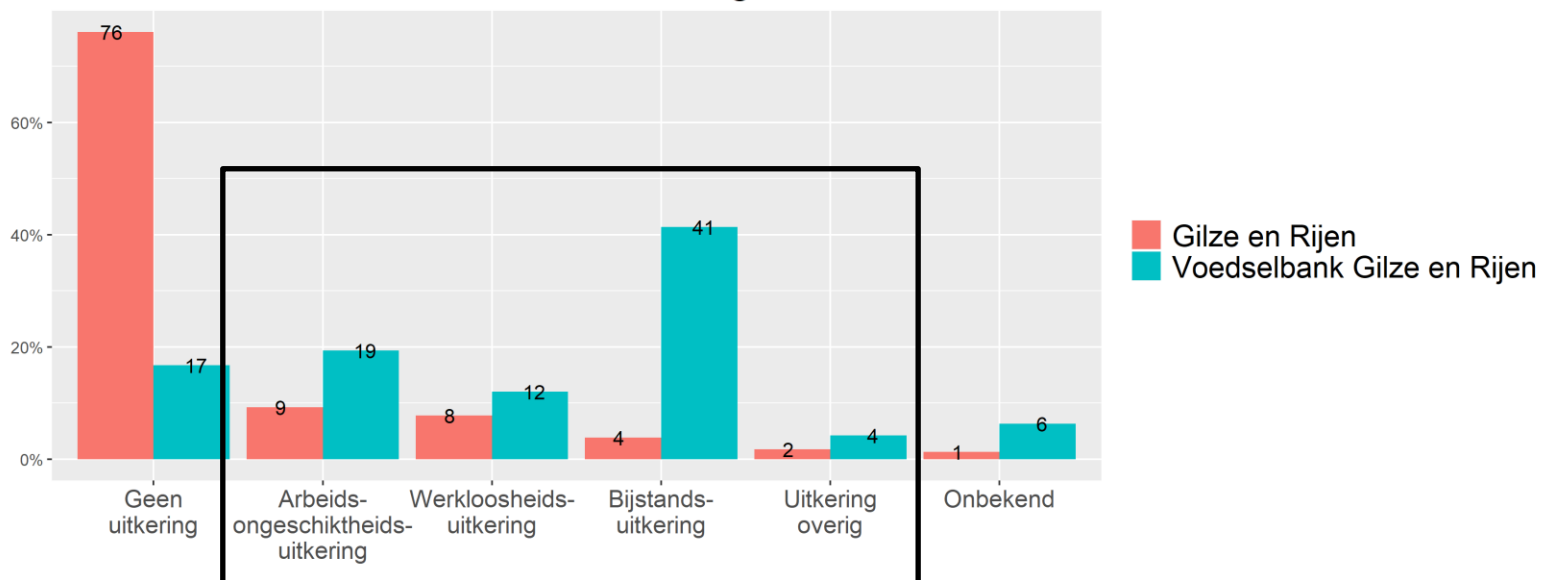


- Voedselbankklanten: lager besteedbaar inkomen
- Laatst beschikbare peilmoment: 1-1-2017
- Besteedbaar inkomen gestandaardiseerd voor omvang en samenstelling huishouden



Voornaamste uitkering

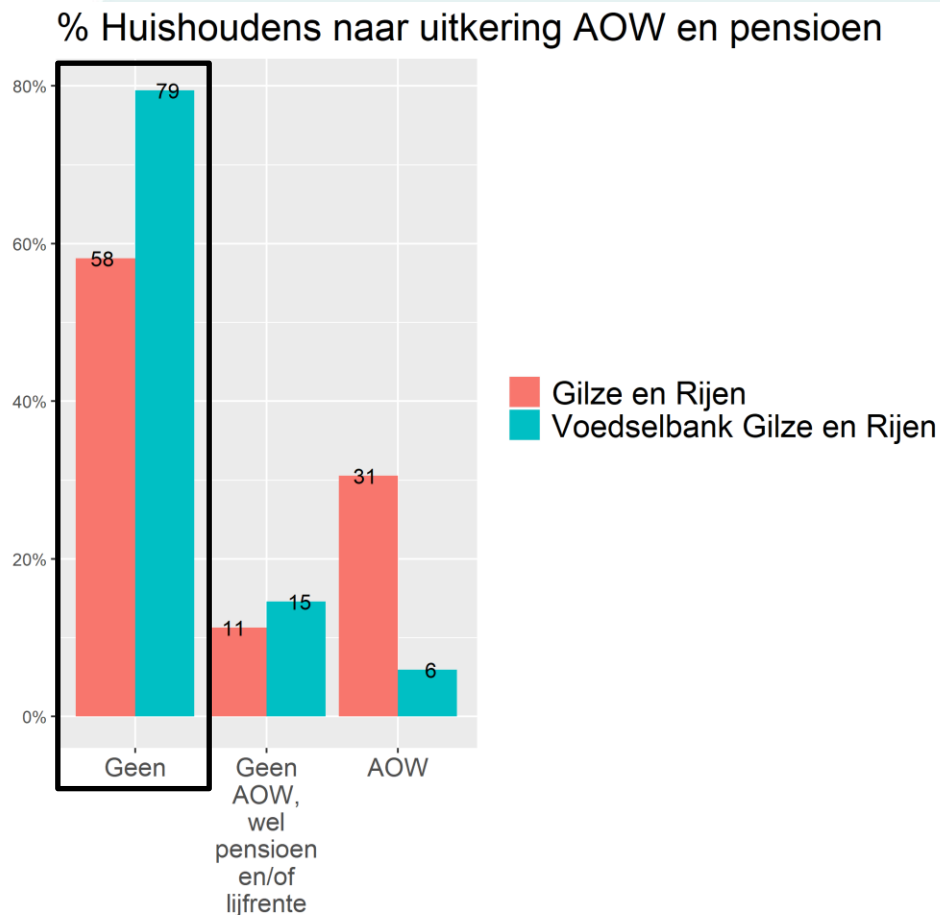
% Huishoudens naar voornaamste uitkering



- Voedselbankklanten: vaker uitkering
- Laatst beschikbare peilmoment: 1-1-2017



AOW / Pensioen

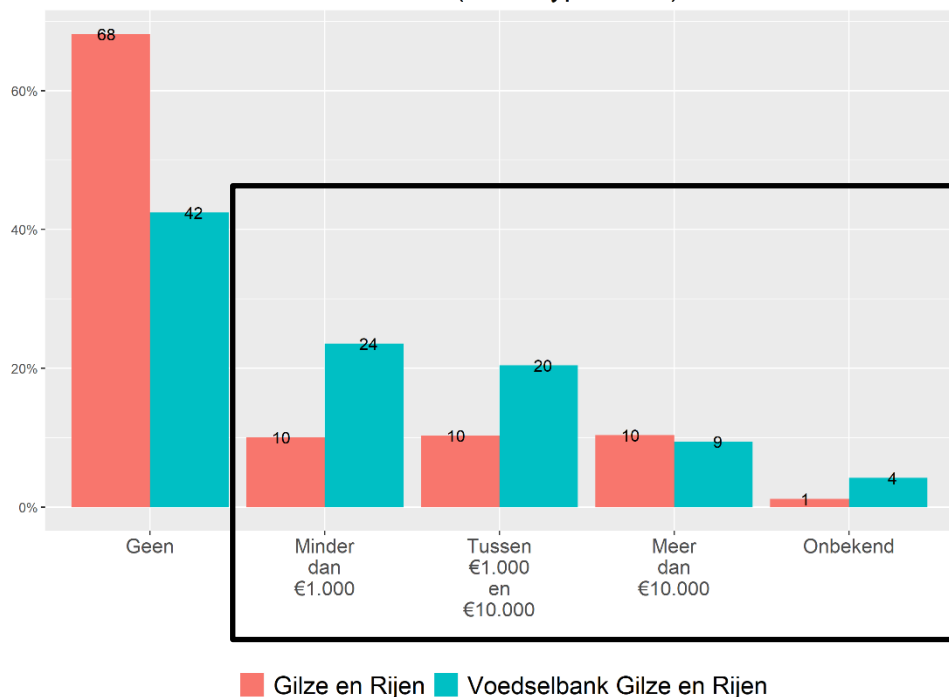


- Voedselbankklanten: 79% geen AOW / pensioenuitkering
- Eén of meer leden van huishouden ontvangt uitkering AOW of uitkering pensioen en lijfrenten
- Laatst beschikbare peilmoment: 1-1-2017



Schulden

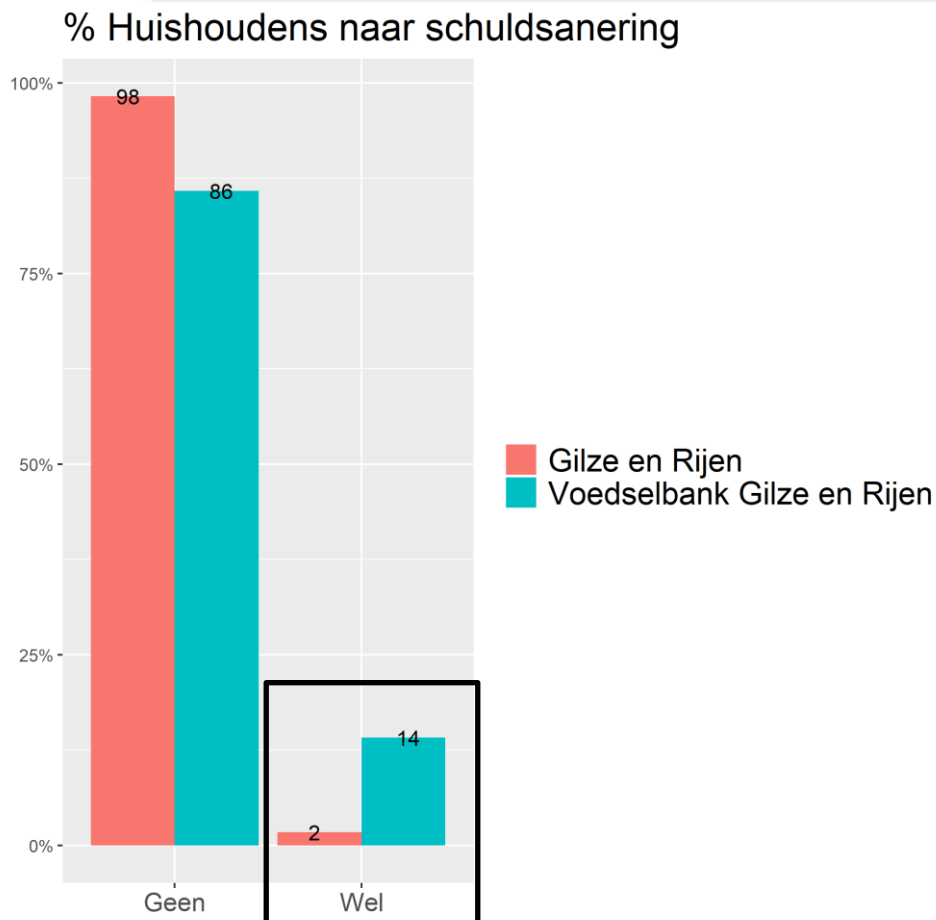
% Huishoudens naar schulden (excl. hypotheek)



- Voedselbankklanten: vaker schulden
- Laatste beschikbare peilmoment: 1-1-2017



Schuldsanering

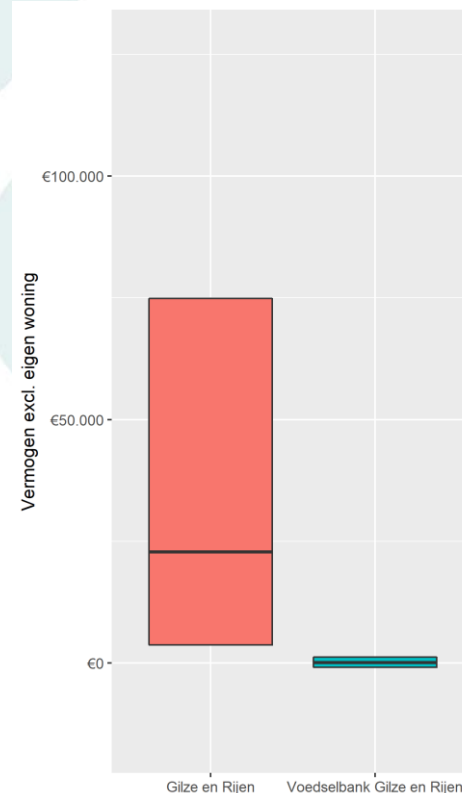
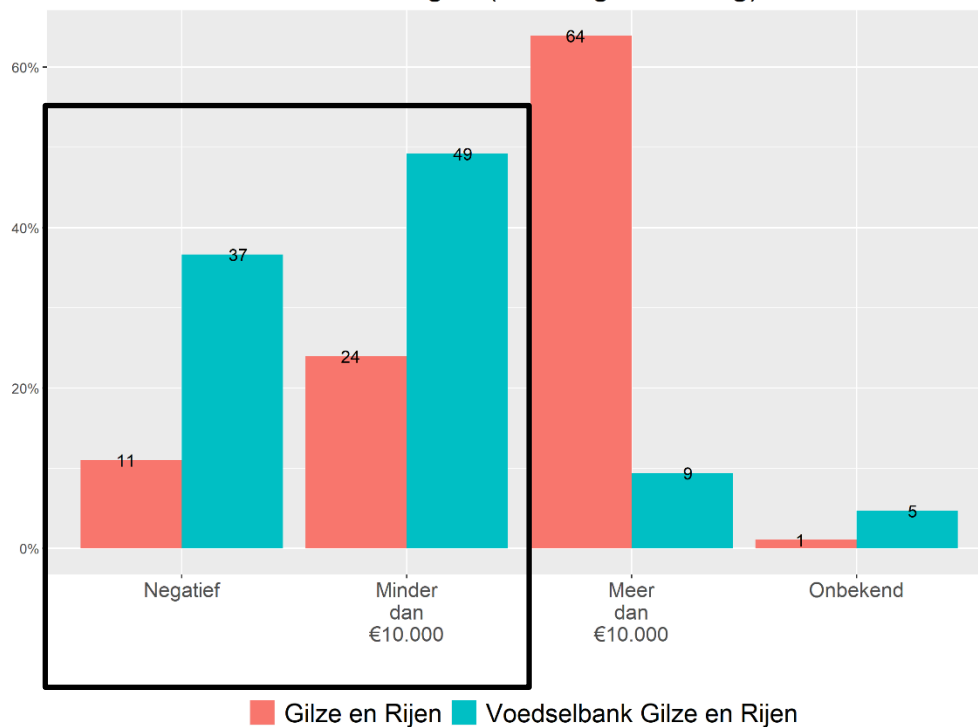


- Voedselbankklanten: vaker in de schuldsanering
- Eén of meer leden van een huishouden in schuldsanering via WSNP, gedurende periode 1998-2017



Vermogen

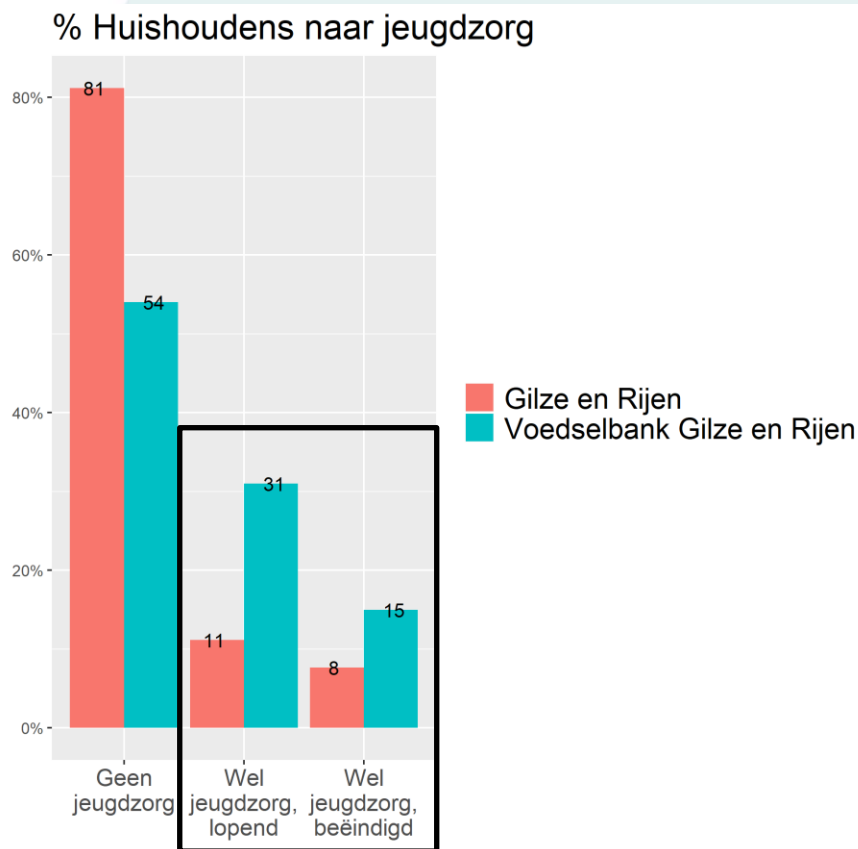
% Huishoudens naar vermogen (excl. eigen woning)



- Voedselbankklanten: vaker vermogen < €10.000
- Laatste beschikbare peilmoment: 1-1-2017



Jeugdzorg (alleen huishoudens met kinderen)

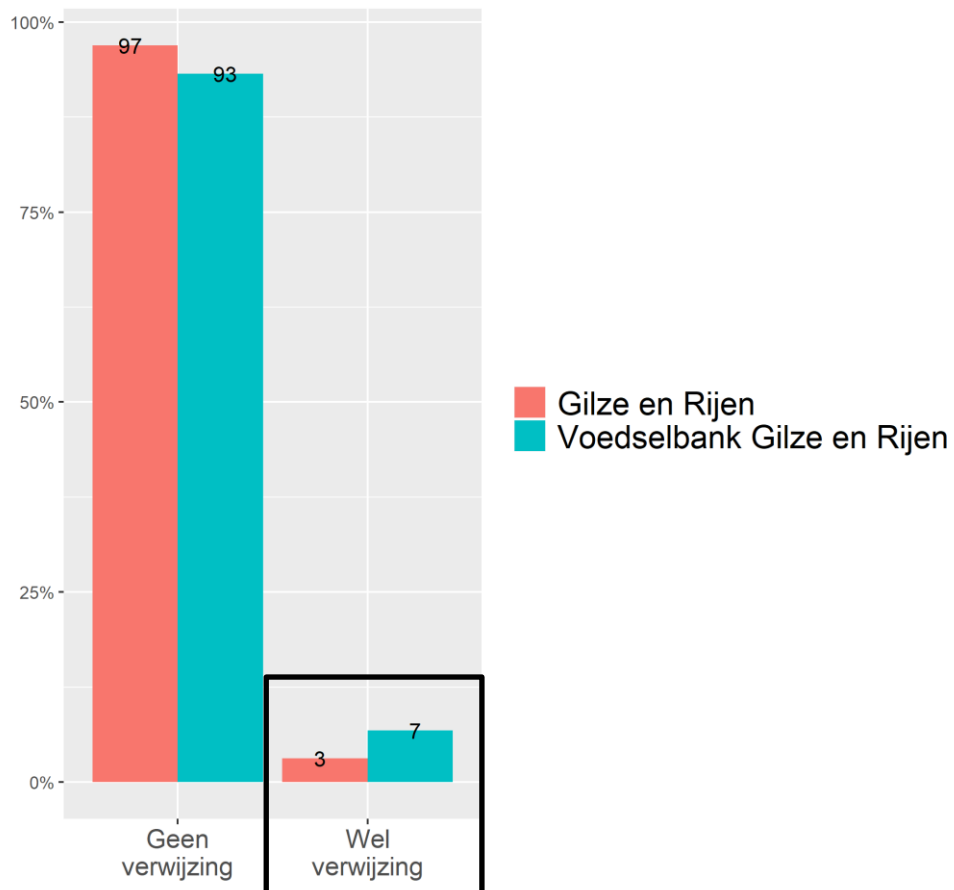


- Voedselbankklanten: vaker jeugdzorg
- Jeugdzorg: jeugdhulp/jeugdbescherming/jeugdreclassering
- Eén of meer leden van huishouden ontvangt jeugdzorg
- Peilmoment: bij starten Voedselbank / peildatum 31-12-2017



HALT

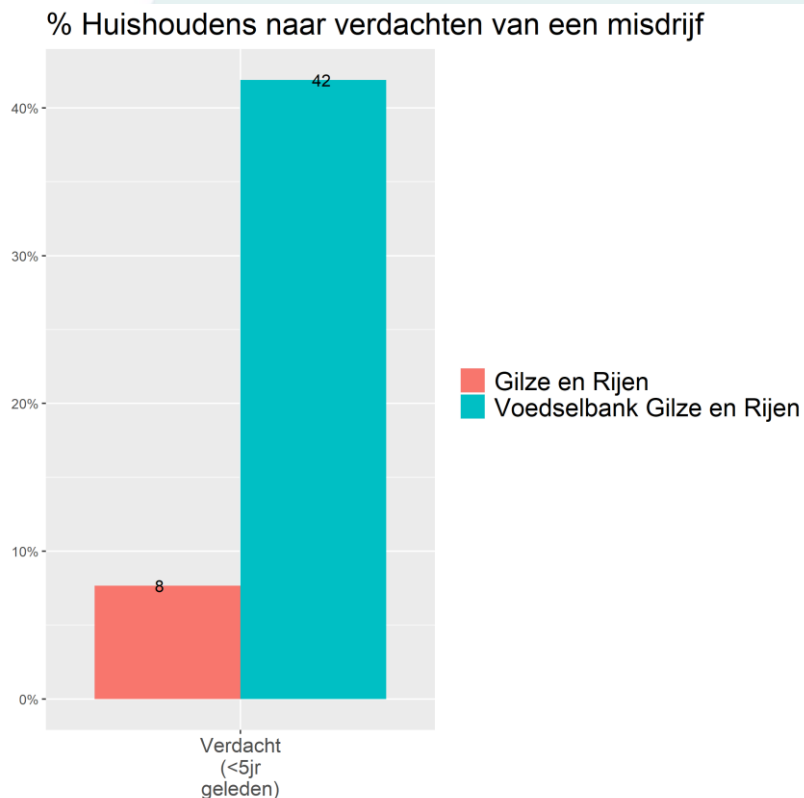
% Huishoudens naar HALT



- Voedselbankklanten: iets vaker verwijzing HALT
- Eén of meer leden van huishouden (mogelijk meerdere keren) verwezen naar bureau HALT tussen 2005 en 2018
- Hoeft geen thuiswonend kind te zijn



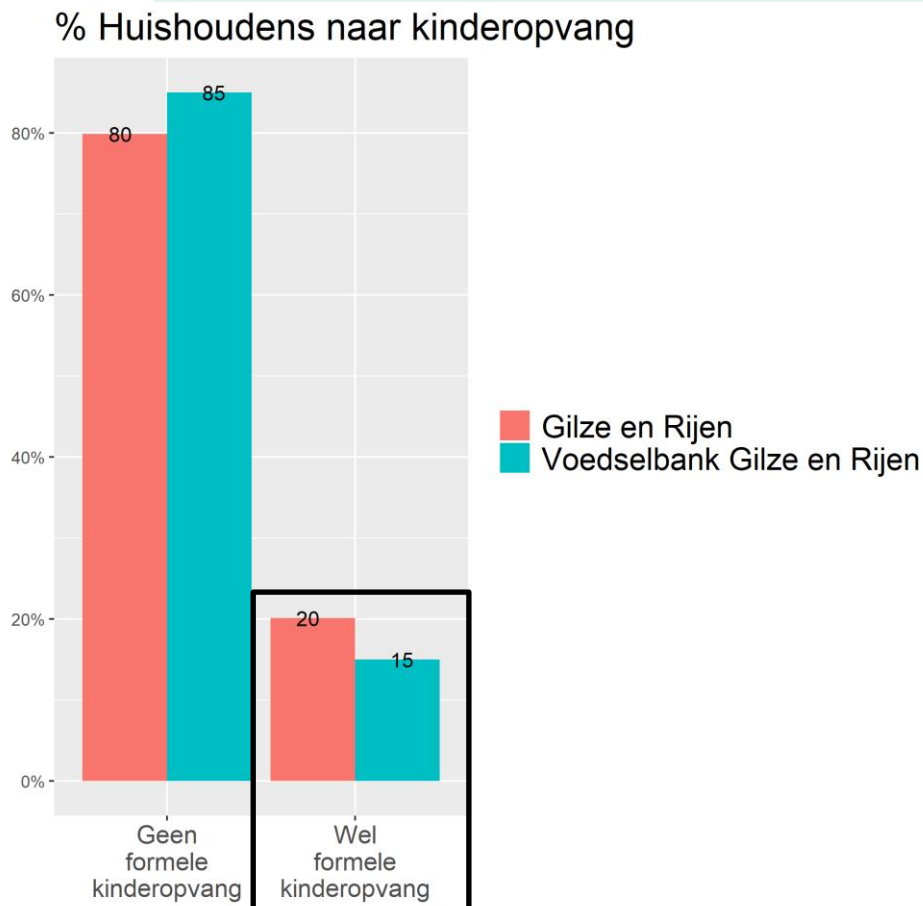
Verdacht



- Voedselbankklanten: vaker verdacht van misdrijf, geen specifieke categorie misdrijven die er uit springt.
- 1 of meerdere leden van het huishouden zijn door de politie geregistreerd als verdachte van een misdrijf
- Situatie minder dan 5 jaar geleden



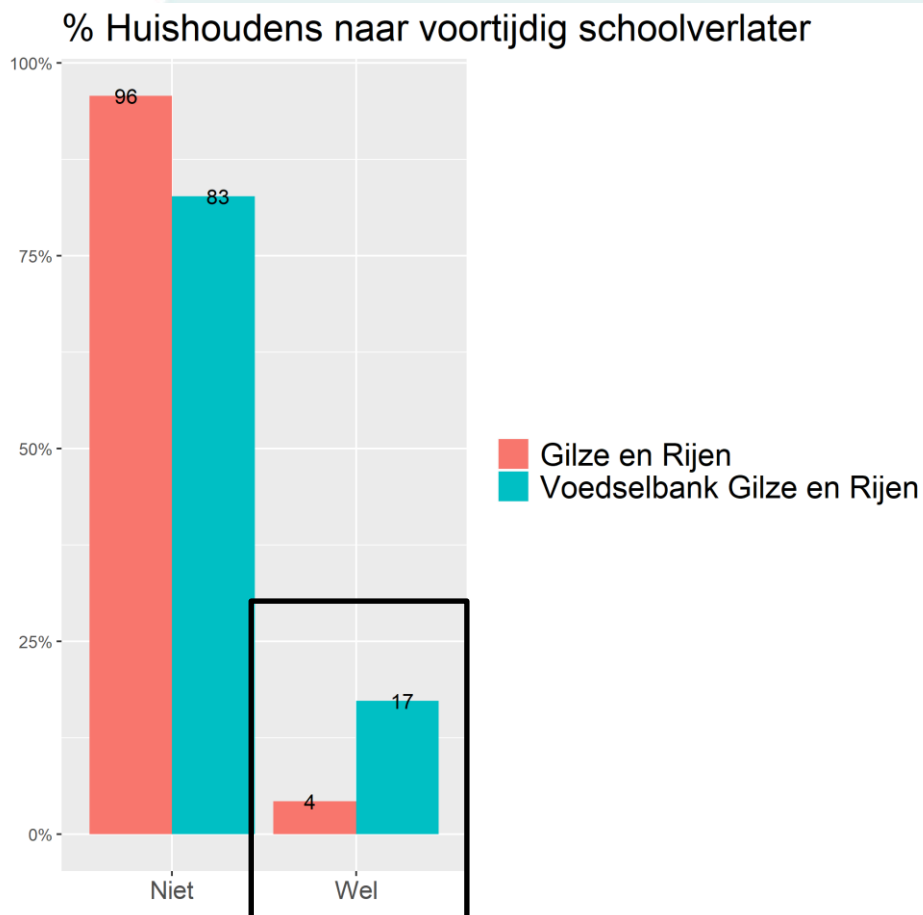
Kinderopvang (alleen HH met kinderen)



- Voedselbankklanten: maken iets minder vaak gebruik van kinderopvang (ns)
- Formele opvang: dagopvang, buitenschoolse opvang, ook gastouders en ouderparticipatiecrèches
- Peilmoment: jaar starten Voedselbank / 2017



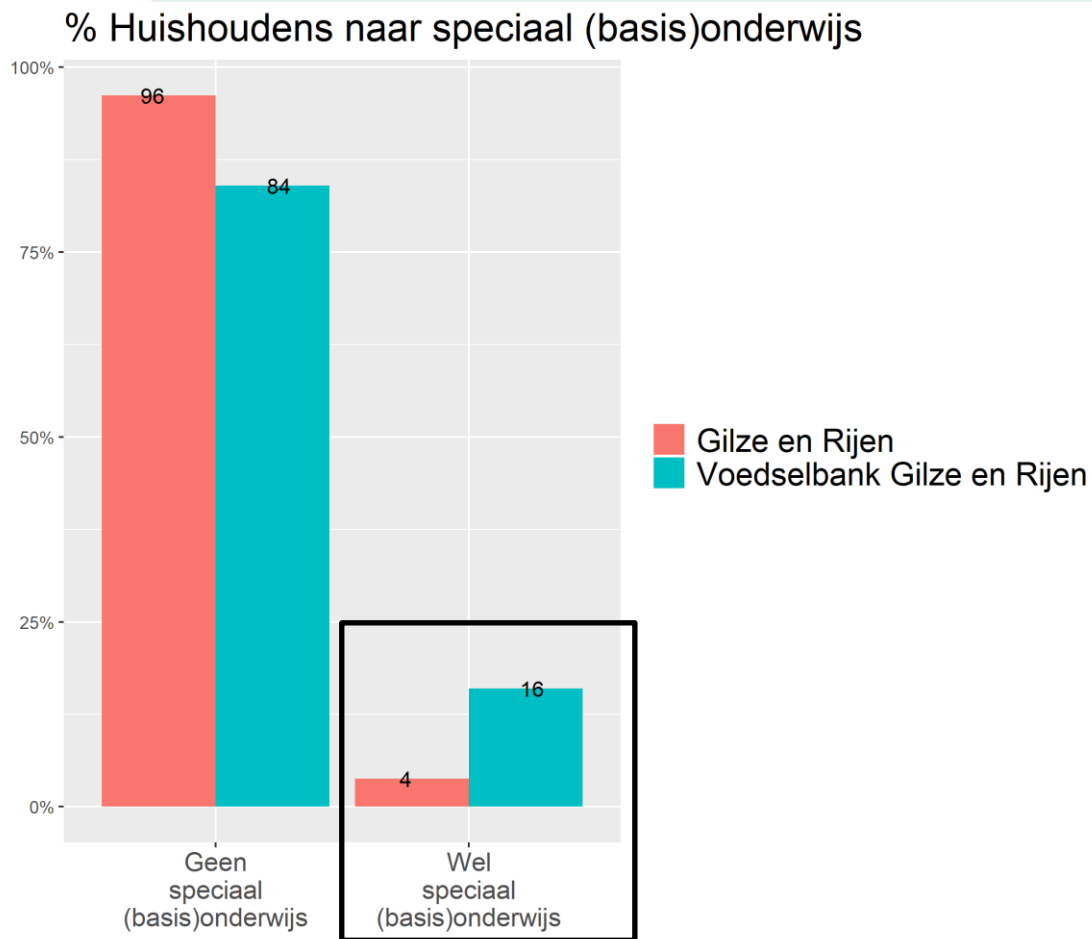
Voortijdig schoolverlater



- Voedselbankklanten: kinderen iets vaker voortijdig schoolverlater.
- Eén of meer leden van huishouden voortijdig schoolverlater 2006-2017
- Hoeft geen thuiswonend kind te zijn



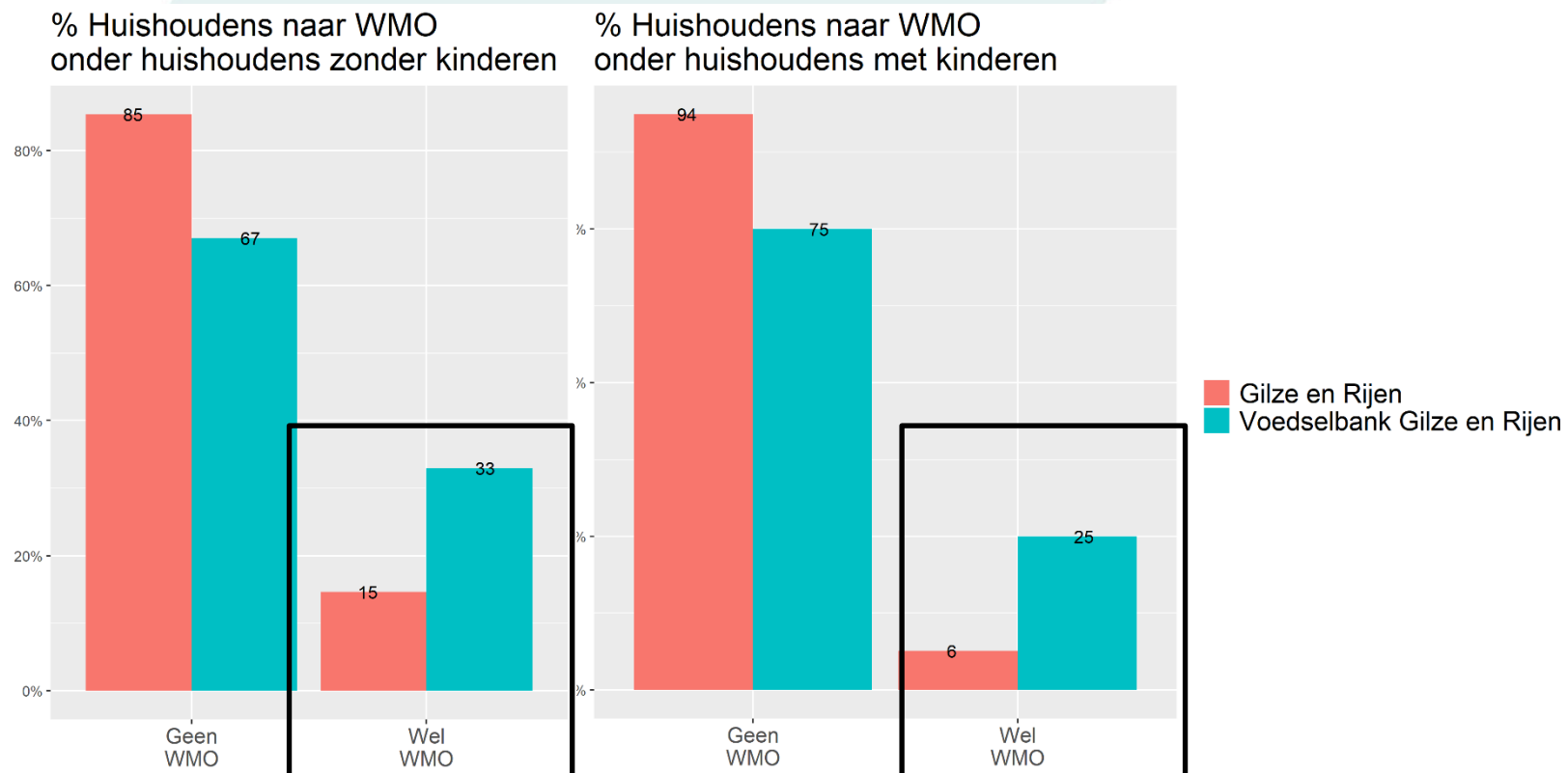
Speciaal onderwijs



- Voedselbankklanten: kinderen vaker speciaal onderwijs.
- Eén of meer leden van huishouden ingeschreven in het speciaal (basis)onderwijs
- Peilmoment: bij starten Voedselbank / peildatum 31-12-2017



WMO

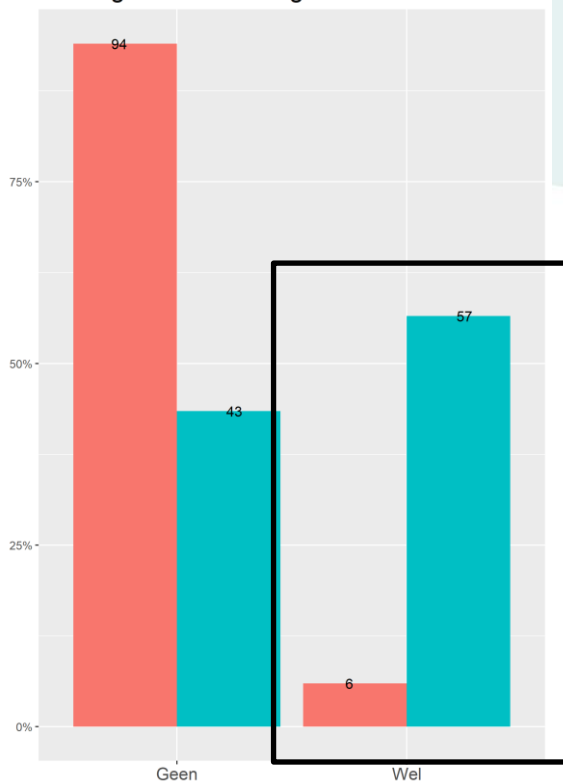


- Voedselbankklanten: vaker WMO
- Eén of meer leden van huishouden ontvangt ondersteuning
- Peilmoment: bij starten Voedselbank / peildatum 31-12-2017

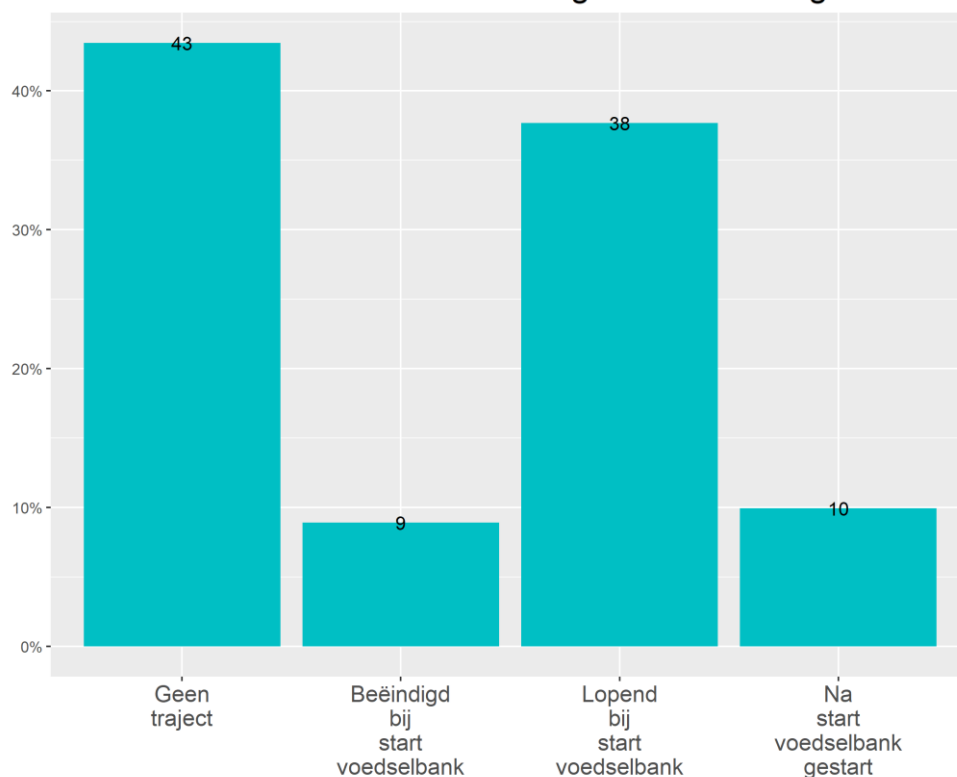


Re-integratievoorzieningen

% Huishoudens naar ontvangst re-integratievoorzieningen



% Huishoudens naar status re-integratievoorzieningen

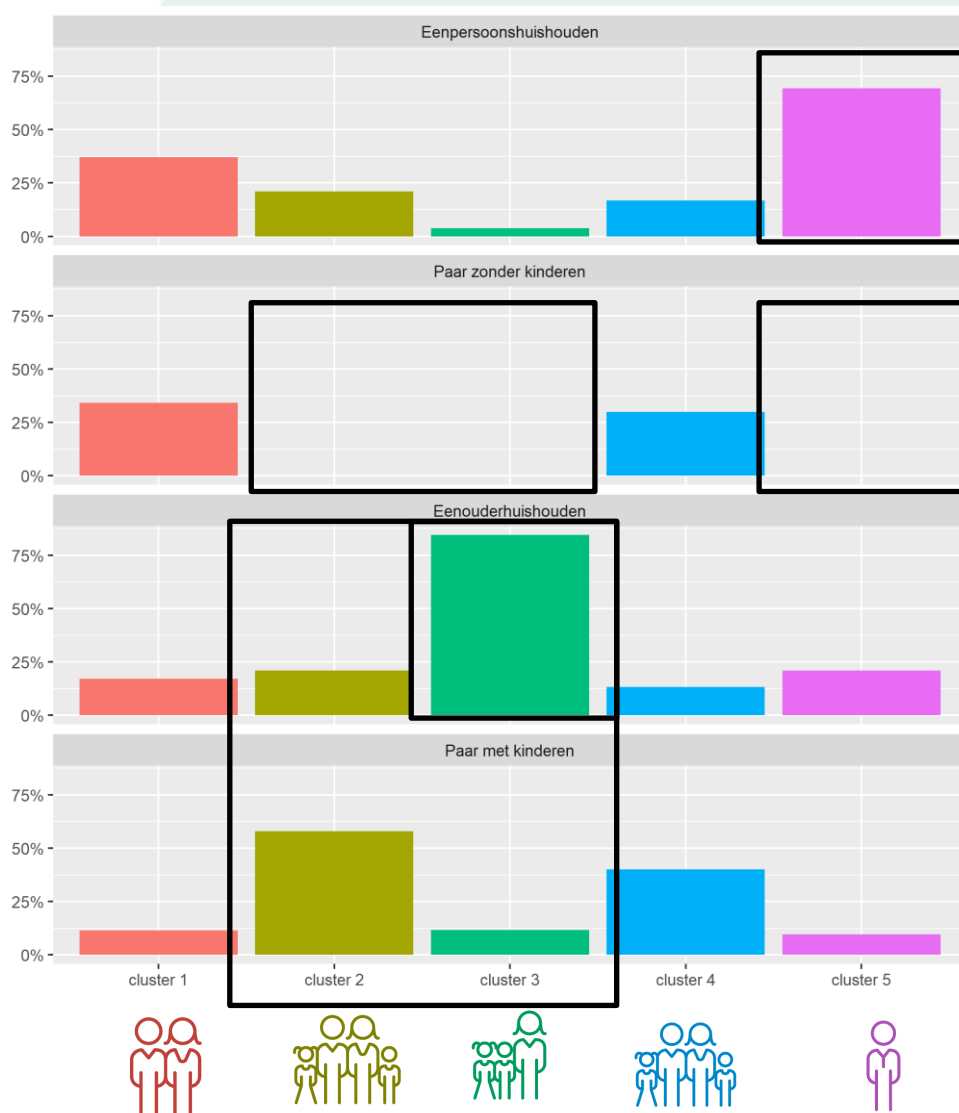


■ Gilze en Rijen ■ Voedselbank Gilze en Rijen

- Re-integratievoorzieningen op grond van participatiewet
- Eén of meer leden van huishouden ontvangt re-integratievoorzieningen
- Peilmoment: bij starten Voedselbank / peildatum 31-12-2017



Type huishouden



Cluster 2, 3 & 5: paar zonder kinderen komt niet voor
Cluster 2 & 3 met kinderen, waarbij cluster 2 vaak eenouderhuishouden is.
Cluster 5: vaker eenpersoonshuishouden



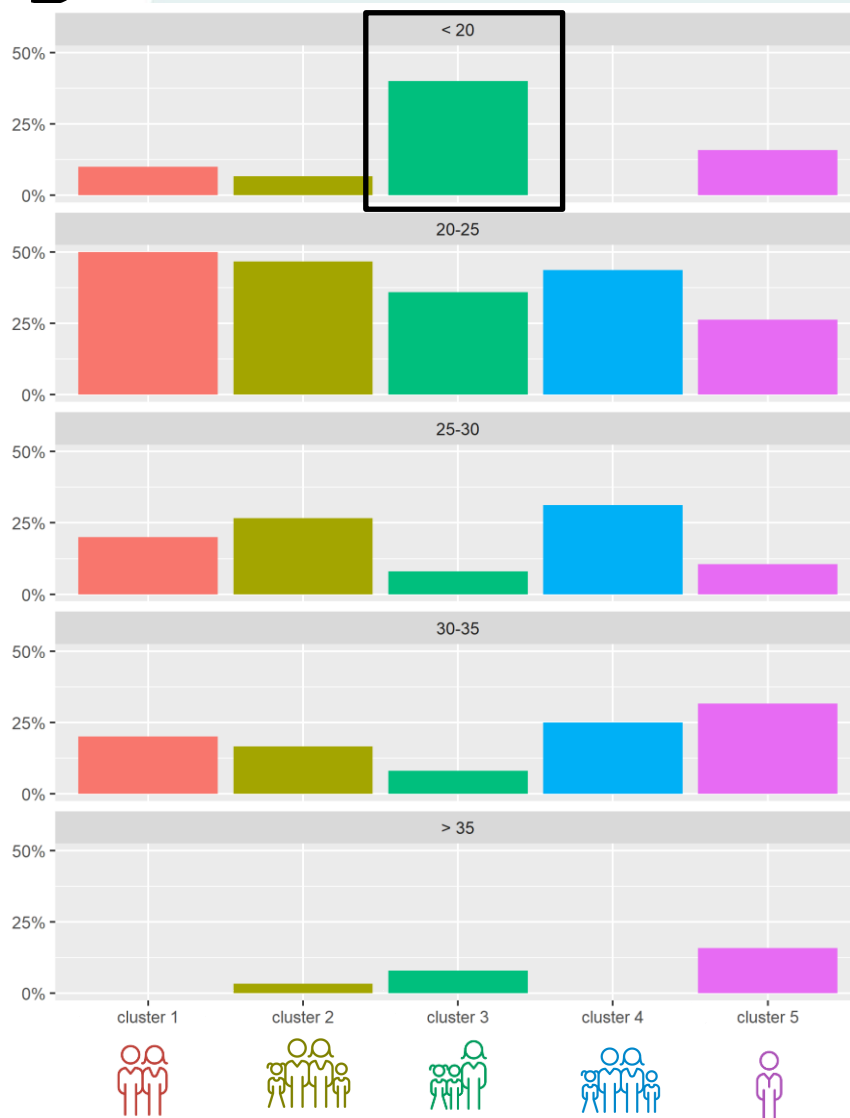
Aantal kinderen



Cluster 1 & 5:
vaker geen
kinderen



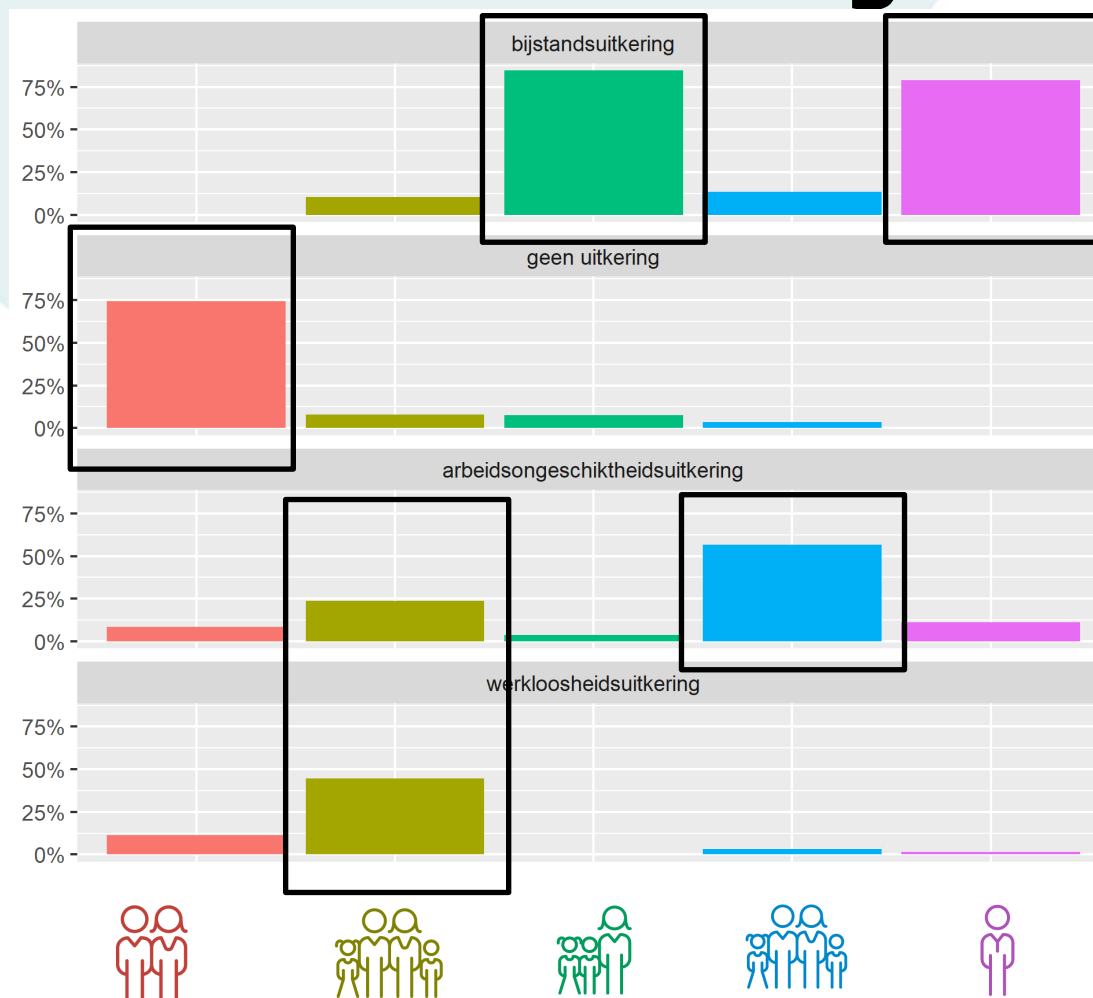
Leeftijd jongste ouder bij geboorte eerste kind



Cluster 3: vaker jonge ouders



Voornaamste uitkering



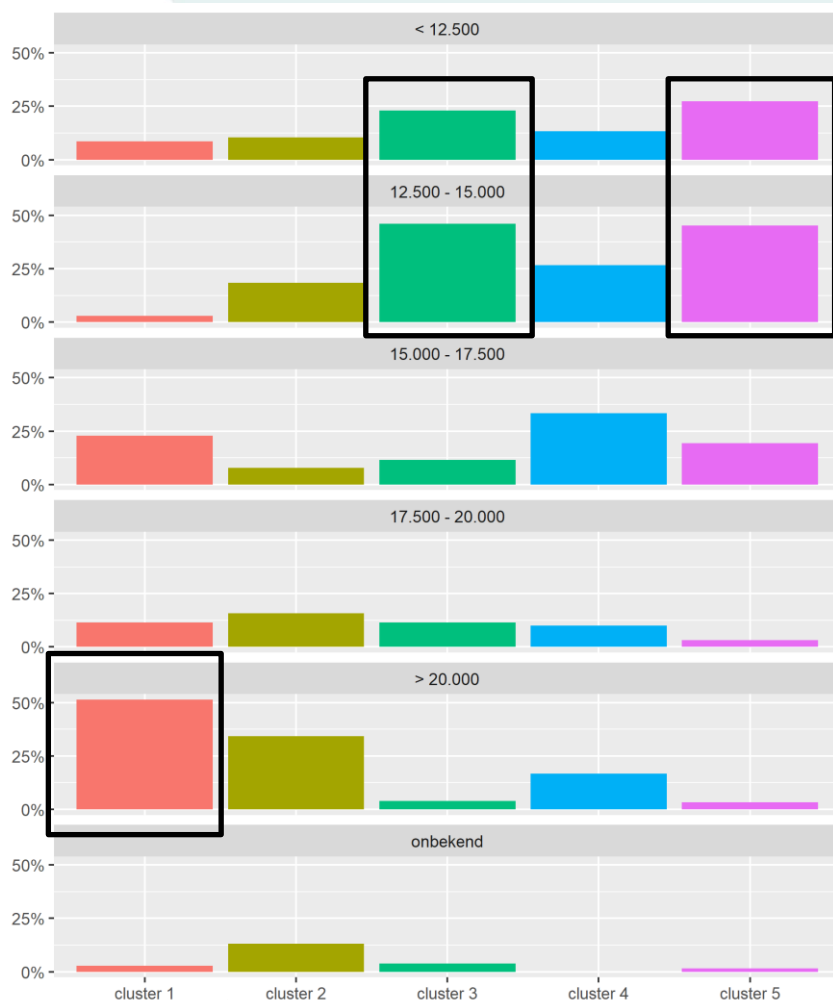
Cluster 1: vaker geen uitkering

Cluster 2: vaker werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsuitkering

Cluster 4: vaker arbeidsongeschiktheidsuitkering

Cluster 3 & 5: vaker bijstandsuitkering

Besteedbaar inkomen



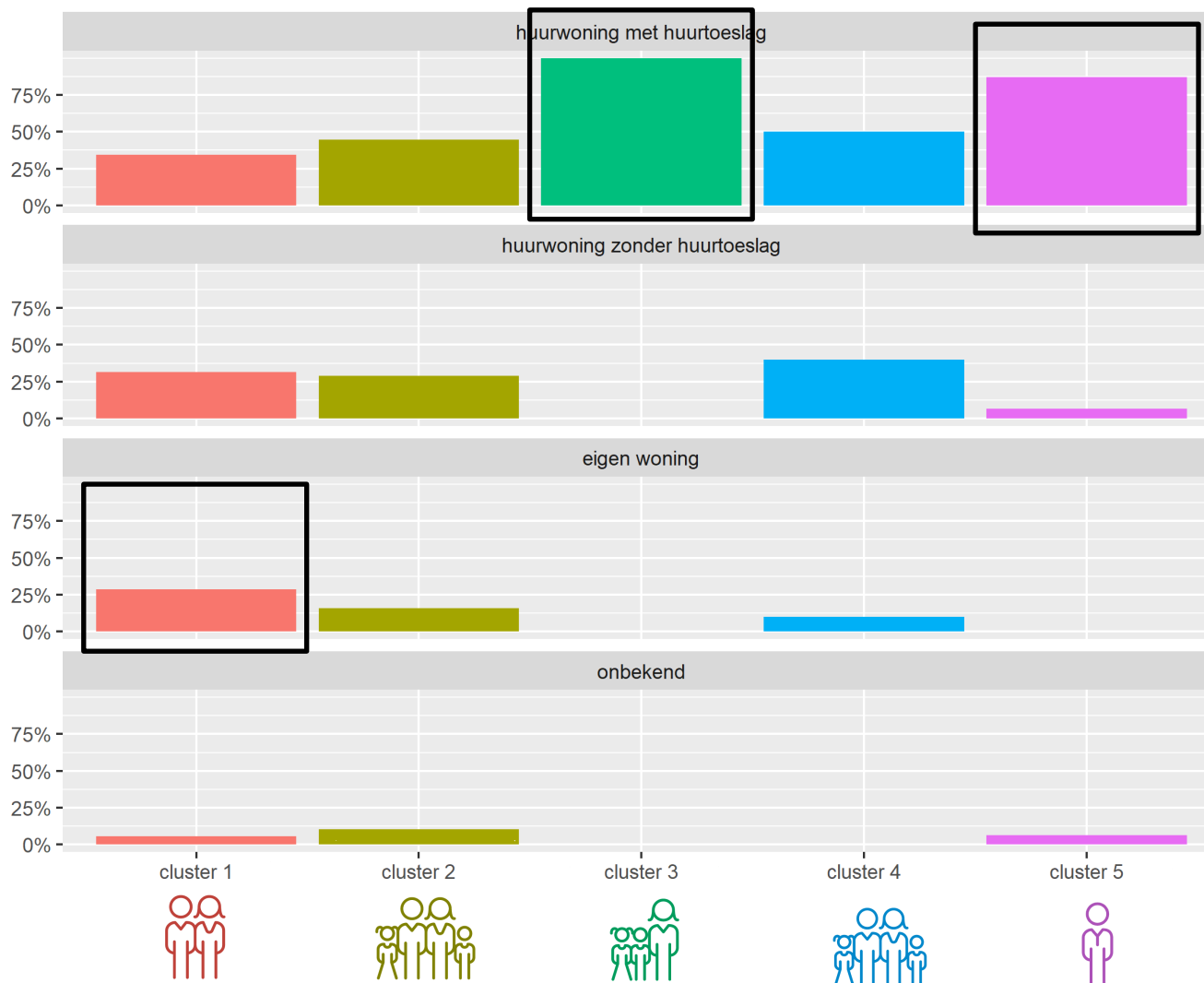
Cluster 1: vaker hoger
besteedbaar inkomen (>
20.000)

Cluster 3 & 5: vaker lager
besteedbaar inkomen (<
15.000)



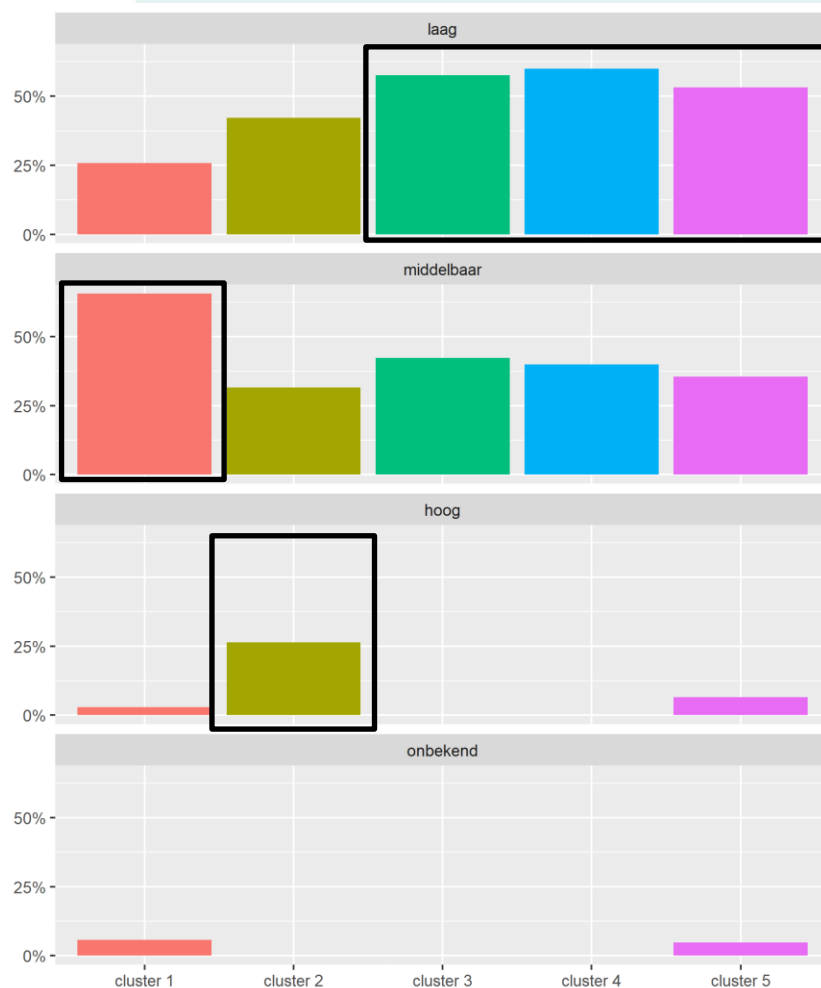


Type woning





Opleidingsniveau

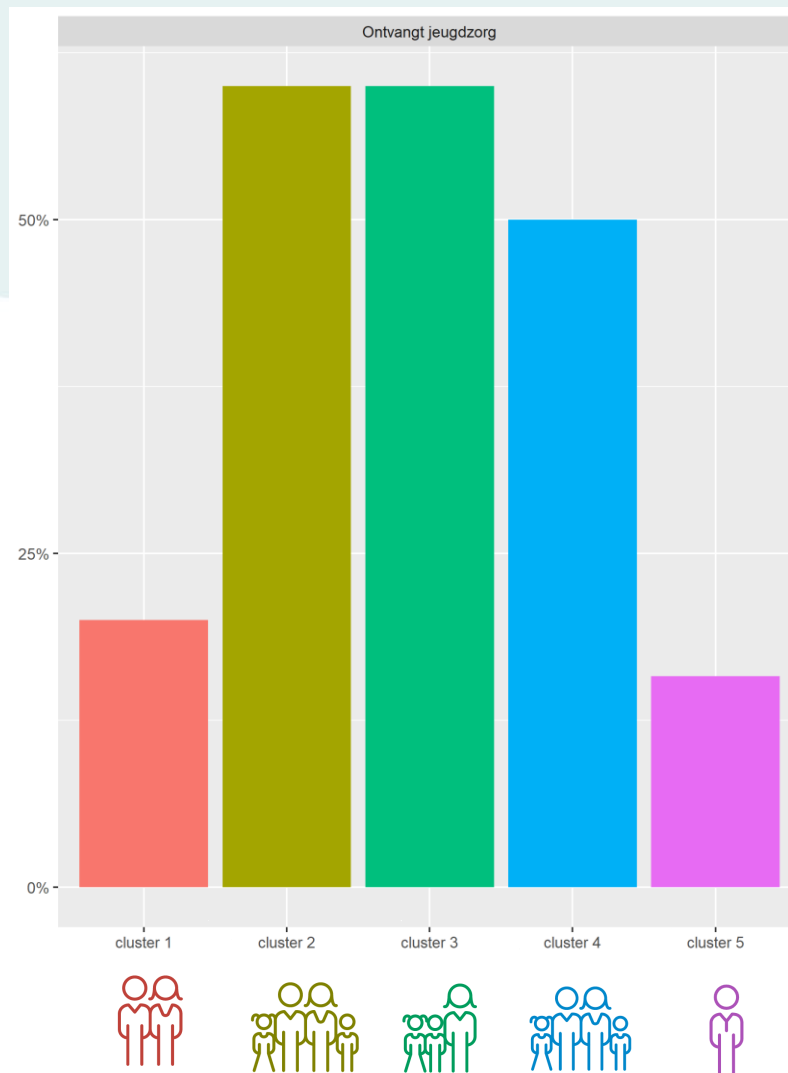


Cluster 1: vaker middelbaar opgeleid
Cluster 2: vaker hoog opgeleid
Cluster 3,4,5: veel lager opgeleiden



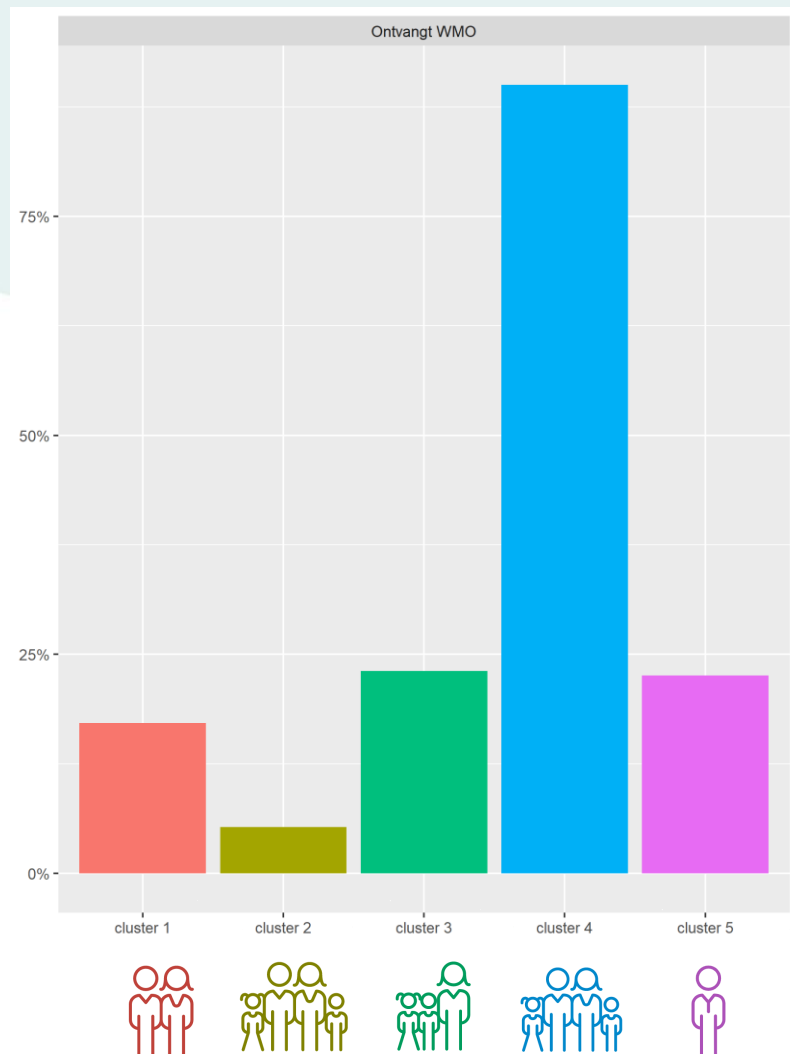


Jeugdzorg





WMO



Alle clusters verschillen van 4



Vragen of meer informatie?

- Patricia Prüfer (hoofdonderzoeker Smart Start): patricia.prufer@centerdata.nl
- Roxanne van Giesen (onderzoeker Smart Start):
roxanne.van.giesen@centerdata.nl
- Marcia den Uijl (data scientist Smart Start): marcia.den.uijl@centerdata.nl



CentERdata

Instituut voor dataverzameling en onderzoek

